

**Buletin lunar
al CNPF – luna
octombrie, 2015**

2

**Decizii
ale Comisiei Naționale
a Pieței Financiare**

3

**CNPF a inițiat evaluarea
capacităților de supraveghere
în cadrul unui proiect
susținut de UE**

4

Suma totală a mitei în Moldova a scăzut cu 3,3%

**Transparency International
Moldova: cetățenii
moldoveni au plătit mită în
sumă de 1 mlrd. 241 mii lei,
în 2015.**

Suma totală a mitei plătite de persoanele fizice și juridice în 2015 a fost de 1 mlrd. 241 mii lei sau cu 3,3% mai puțin decât în 2014. Acestea sunt rezultatele studiului "Corupția în Moldova: perceperea și experiența proprie a oamenilor de afaceri și gospodăriilor casnice", elaborat de ONG Transparency International Moldova.

Potrivit cercetării, în acest an, gospodăriile casnice au plătit mită de aproximativ 860 mil. lei (în 2014 – 891 mil. lei), iar oamenii de afaceri – 381 mil. lei (în 2014 – 392 mil. lei). Suma totală a mitei s-a redus ca urmare a măsurilor anticorupție întreprinse în țară, dar și din cauza sărăciei populației. Cel mai des, gospodăriile casnice recurg la mituirea angajaților medicali (60,2% din cei intervievați), autorităților locale (26,8%) și în instituțiile de învățământ (21,9%).

Ținând cont de inflație, mărimea mitei în sănătate s-a redus cu o treime, iar pentru polițiști – a crescut cu o cincime. Cel mai des, oamenii de afaceri au fost nevoiți să dea mită inspectorilor fiscali (75,8% din numărul celor intervievați), inspectorilor sanitar-epidemiologi (59,3%) și pompierilor (56,9%). Comparativ cu anul trecut, s-a redus considerabil mărimea mitei la vamă, iar plățile neoficiale în sistemul fiscal rămân la

același nivel. Participanții la sondaj au menționat că din proprie inițiativă, cel mai des dau mită în instituțiile medicale, iar sub presiune – în judecată și la vamă.

Potrivit calculelor Transparency International Moldova, anul acesta, mărimea medie a mitei a fost de la 1,3 mii lei în spitale și 1,6 mii lei la poliție, până la 6 mii lei la fisc și 12,4 mii lei – la pro-

curatură. Cel mai mare volum de mită l-au primit instituțiile medicale – 281 mil. lei și poliția – 96,9 mil. lei, iar cel mai mic – 25,9 mil. lei – fiscul.

Pentru luare de mită, în 2015, au fost trași la răspundere penală 85 de polițiști, 11 angajați ai fiscului, 10 angajați din instituțiile medicale, 8 – din instanțele de judecată, un vameș și un procuror.

Cercetarea a fost efectuată în octombrie-noiembrie 2015, cu suportul financiar al MAE din Norvegia și PNUD. La sondaj au participat 1099 de cetățeni și 513 agenți economici din toată țara. Marja de eroare este de 2,9% pentru gospodăriile casnice și 4,4% pentru business.

InfoMarket

**Curs valutar
16.12.2015**

Valuta	Rata	Cursul
USD	1	19.7682
EUR	1	21.7599
UAH	1	0.8376
RON	1	4.8317
RUB	1	0.2801

CAPITAL Market**ÎN ATENȚIA
SOCIETĂȚILOR
PE ACȚIUNI!**

Recepționarea anunțurilor și rapoartelor anuale se efectuează la adresa:

ziarulcm@gmail.com**tel.: 022 22-12-87;****fax: 022 22-05-03**

Rechizitele bancare ale **Fondului de compensare a investitorilor**, deschis în conformitate cu prevederile Regulamentului privind Fondul de compensare a investitorilor, aprobat prin Hotărârea Comisiei Naționale a Pieței Financiare nr. 32/2 din 16.06.2014:

**Comisia Națională
a Pieței Financiare**

Cod fiscal:

1007601001293,

BC „Victoriabank” SA

Filiala nr. 11 Chișinău

Codul băncii:

VICBMD2X883;

Cont bancar: 225181145.

În atenția participanților profesioniști la piața financiară nebancaară și persoanelor interesate!

Pe site-ul ziarului Capital Market a fost lansată o nouă opțiune pentru a vă ajuta să găsiți informațiile publicate de către emitenți (rapoarte anuale, anunțuri). În acest sens, în categoria "Anunțuri" (meniul de sus al site-ului) a fost plasat un filtru suplimentar. Astfel, introducând denumirea organizației, vizitatorul site-ului obține lista edițiilor ziarului în care au fost publicate informațiile emitențului dat. Accesând link-ul – va apărea numărul paginii și tipul informației publicate (raport anual, anunț).

Abonează-te!

Abonează-te la Ziarul
Capital Market în toate oficiile
"Poșta Moldovei" din țară sau
la distribuitorii noștri:

Moldpresa (022) 222221**Press Inform-Curier (022) 237187****Agencia "Ediții Periodice" (022) 233740****Moldpresa®**
Tu alegi, noi difuzăm!

Comisia Națională a Pieței Financiare

BULETIN LUNAR • 10 • 2015

PIAȚA DE CAPITAL

PIAȚA PRIMARĂ

În luna octombrie 2015, în Registrul de stat al valorilor mobiliare ținut de către Comisia Națională a Pieței Financiare, au fost înregistrate 3 emisiuni de acțiuni în valoare de 39,35 mil. lei, inclusiv 2 emisiuni suplimentare de acțiuni în valoare de 39,33 mil. lei și o emisiune efectuată la înființarea societății pe acțiuni, în valoare de 0,02 mil. lei, reflectate în *Tabelul nr. 1*.

Volumul emisiunilor de acțiuni în octombrie 2015 s-a majorat, comparativ cu aceeași lună a anului precedent, cu 39,35 mil. lei (*Diagrama nr. 1*).

În ianuarie-octombrie 2015 au fost vândute 52 de emisiuni de acțiuni în valoare de 198,07 mil. lei, cu 952,38 mil. lei sau aproximativ de 5,81 ori mai puțin comparativ cu perioada similară a anului precedent (*Diagrama nr. 2*).

Evoluția volumului și a numărului emisiunilor de valori mobiliare în ianuarie-octombrie 2011-2015 este reflectată în *Diagrama nr. 2 și nr. 3*.

În perioada de referință, fluxul de investiții străine a constituit 48,23 mil. lei sau 24,35% din totalul emisiunilor.

Totodată, volumul investițiilor străine înregistrat în anul 2015 s-a micșorat cu 730,54 mil. lei sau cu 93,81% față de anul 2014 (*Diagrama nr. 4*).

PIAȚA SECUNDARĂ

Volumul tranzacțiilor cu valori mobiliare corporative efectuate în luna octombrie 2015 constituie 9,62 mil. lei raportate la 491 de tranzacții.

Totodată, se observă o descreștere a volumul tranzacțiilor de la 135,83 mil. lei în luna aprilie la 9,62 mil. lei în luna octombrie, iar numărul tranzacțiilor poartă un caracter neuniform (*Diagrama nr. 5*).

În luna octombrie 2015, CNPF a aprobat un prospect al ofertei de preluare benevolă a acțiunilor emise de societate:

- oferta de preluare benevolă inițiată de ofertantul Coman Andrei, obiectul căreia îl constituie procurarea a 78159 de acțiuni ordinare nominative emise de Întreprinderea Mixtă Moldo-Germană Baza Comercială „GRISAN HAMB” SA (str. Mitropolit Varlaam 56, mun. Chișinău, IDNO 1003600043182), la prețul de 4,00 lei per acțiune, cu termenul de acțiune de 15 zile din data anunțării (Hotărârea CNPF nr. 54/7 din 09.10.2015, Monitorul Oficial nr. 291-295/2166 din 23.10.2015).

PIAȚA REGLEMENTATĂ

În luna octombrie 2015, pe piața reglementată au fost efectuate 14 tranzacții în volum de 4,65 mil. lei.

Astfel, în structura tranzacțiilor, pe piața reglementată în perioada de raportare, ponderea maximă după volum revine tranzacțiilor efectuate prin intermediul ofertelor publice pe piața secundară – 86,24% sau 4,01 mil. lei. Tranzacțiile de vânzare-cumpărare au constituit 7,74% sau 0,36 mil. lei din volumul total al tranzacțiilor pe piața reglementată. Tranzacțiile ca urmare a licitațiilor cu strigare (pachet unic) au constituit 5,38% sau 0,25 mil. lei și alte tranzacții – 0,64% sau 0,03 mil. lei din volumul total al tranzacțiilor pe piața reglementată (*Diagrama nr. 6*).

Ponderea tranzacțiilor înregistrate pe piața reglementată, în octombrie 2015, a constituit 48,34% din volumul total al tranzacțiilor înregistrate în această perioadă pe piața secundară (*Diagrama nr. 7*).

Cota-parte a tranzacțiilor înregistrate pe piața reglementată, în luna octombrie 2015, constituie 2,85% din numărul total al tranzacțiilor efectuate în luna respectivă (*Diagrama nr. 8*).

ÎN AFARA PIEȚEI REGLEMENTATE

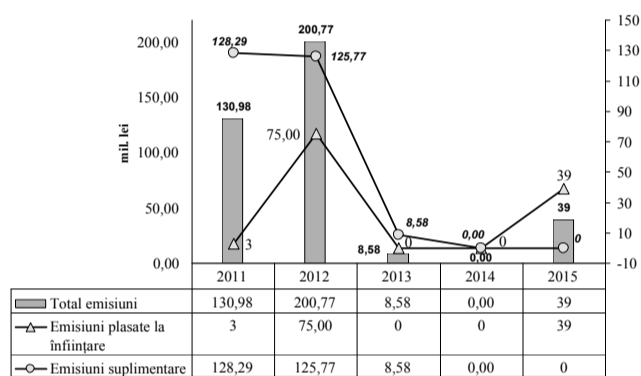
Conform rapoartelor prezentate de către entități în luna octombrie 2015, în afara pieței reglementate au fost efectuate 477 de tranzacții în volum de 4,97 mil. lei.

Potrivit structurii tranzacțiilor efectuate în afara pieței reglementate, în luna octombrie 2015, ponderea maximă după volum revine tranzacțiilor de vânzare-cumpărare – 43,46% sau 2,16 mil. lei.

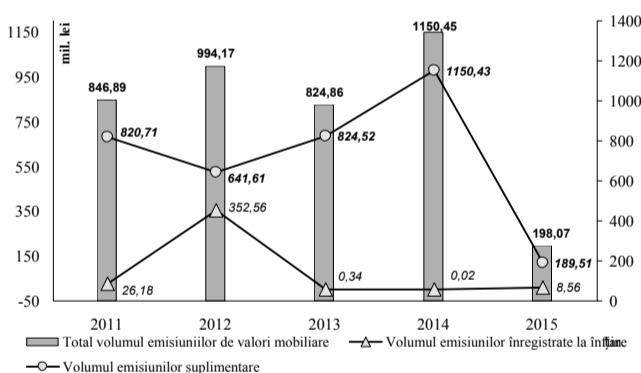
Totodată, volumul de 56,54% sau 2,1 mil. lei este divizat în următoarele categorii de tranzacții: donație între persoanele care sunt soți, rude sau afini până la gradul II inclusiv care constituie 36,22% sau 1,80 mil. lei; transmiterea valorilor mobiliare cu titlu gratuit în condițiile Legii privind administrarea și deținerea proprietății publice – 13,28% sau 0,66 mil. lei; alte tranzacții – 7,04% sau 0,35 mil. lei (*Diagrama nr. 9*).

Comisia Națională a Pieței Financiare:
MD 2012, mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare, 77,
tel. (37 322) 859 401, www.cnpf.md
 Direcția relații externe și dezvoltare:
tel. (37 322) 859 430

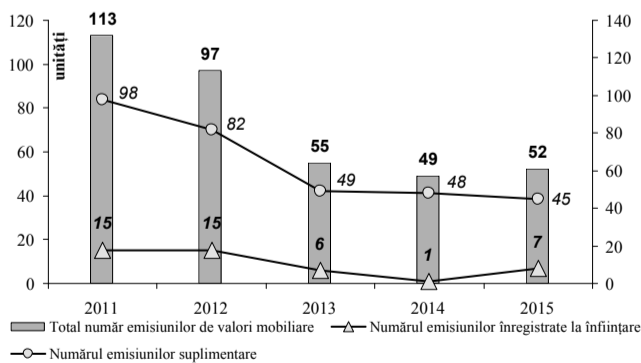
Diagrama nr. 1 Volumul emisiunilor de valori mobiliare în octombrie 2011-2015

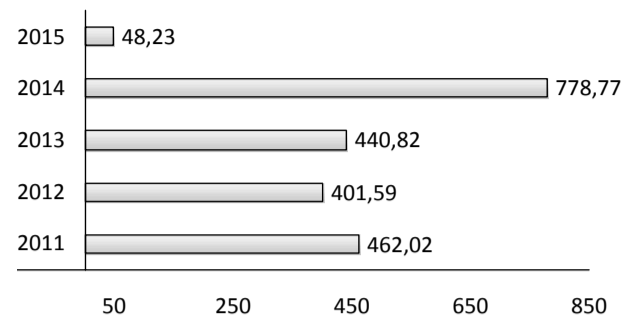
Diagrama nr. 2 Volumul emisiunilor de valori mobiliare în ianuarie-octombrie 2011-2015

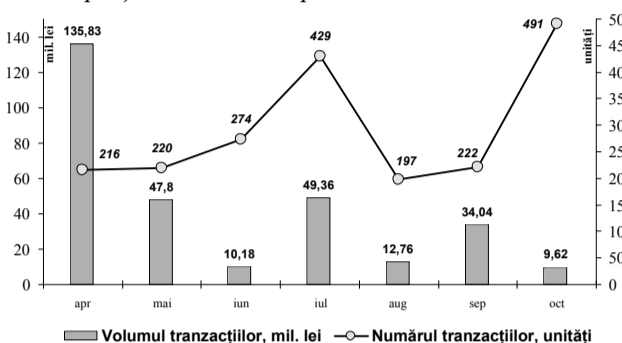
Diagrama nr. 3 Numărul emisiunilor de valori mobiliare în ianuarie-octombrie 2011-2015

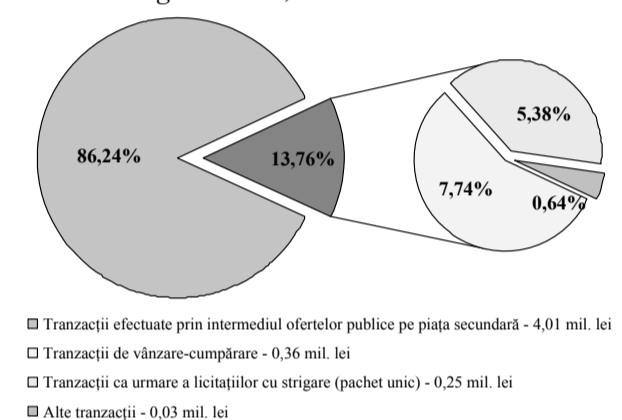
Diagrama nr. 4 Volumul investițiilor străine în ianuarie-octombrie 2015

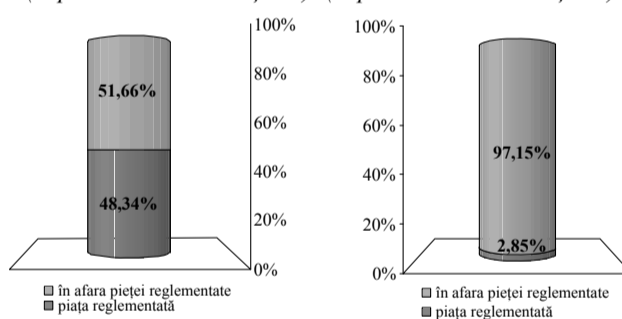
Diagrama nr. 5 Evoluția lunară a tranzacțiilor pe piața secundară, aprilie-octombrie 2015

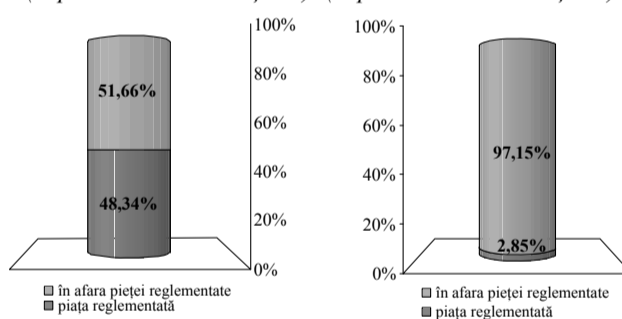
Diagrama nr. 6 Structura tranzacțiilor pe piața reglementată, în octombrie 2015

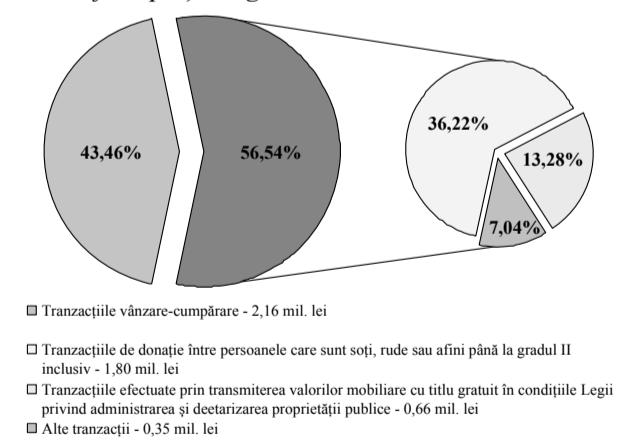
Diagrama nr. 7 Structura tranzacțiilor pe piața secundară, octombrie 2015 (după volumul tranzacțiilor)

Diagrama nr. 8 Structura tranzacțiilor pe piața secundară, octombrie 2015 (după numărul tranzacțiilor)

Diagrama nr. 9 Structura tranzacțiilor efectuate în afara pieței reglementate în octombrie 2015

Tabelul nr. 1 Emisiunile de valori mobiliare înregistrate în Registrul de stat al valorilor mobiliare în octombrie 2015

Denumirea emitentului	Codul ISIN al valorilor mobiliare	Suma emisiunii, lei	Numărul de valori mobiliare plasate, unități	Valoarea nominală a unei valori mobiliare, lei	Prețul de plasare a unei valori mobiliare, lei	Nivelul de cotare la BVM
Emisiuni suplimentare de acțiuni						
S.A. „ZORILE”	MD14ZORI1001	28377126	1576507	18	18	-
S.A. „DONARIS VIENNA INSURANCE GROUP”	MD14DORG1009	10953031,46	283 978	27	38,57	-
Total		39 330 157,46				
Emisiunile de acțiuni, plasate la înființarea societății pe acțiuni						
S.A. „INVAINVEST”	MD14INVT1004	20000	20000	1	1	-
Total		20000				
Total general		39 350 157,46				

Decizii ale Comisiei Naționale a Pieței Financiare

La 11 decembrie 2015 a avut loc ședința ordinară a Consiliului de administrație al Comisiei Naționale a Pieței Financiare.

Consiliul de administrație a decis să elibereze CIA „ASITO” SA acordul prealabil pentru efectuarea plății conform cererii de rambursare înaintată de către AVUS Italia din contul de depozit în dolari SUA deschis la BC „MOLDINDCONBANK” SA, prin transfer la contul curent deschis la aceeași bancă a sumei echivalente în dolari USD, urmând ca mijloacele financiare obținute din restituirea cotei reasigurătorului să fie returnate la contul de depozit în dolari SUA deschis la BC „MOLDINDCONBANK” SA, atenționându-se CIA „ASITO” SA și BC „MOLDINDCONBANK” SA privind utilizarea mijloacelor financiare doar pentru soluționarea cererii de rambursare înaintată de către AVUS Italia.

Consiliul de administrație a aprobat hotărârea cu privire la modificarea Hotărârii Comisiei Naționale a Pieței Financiare nr. 26/10 din 13 iunie 2013 cu privire la primele de asigurare obligatorie de răspundere civilă auto.

La fel, a fost aprobată și hotărârea cu privire la modificarea și completarea Hotărârii Comisiei Naționale a Pieței Financiare nr. 20/5 din 16.05.2008 „Cu privire la aprobarea formei și conținutului cererilor de asigurare, contractelor de asigurare și polițelor de asigurare la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule” urmare a includerii Republicii Azerbaidjan în sistemul Carte Verde în calitate de membru tranzitoriu.

În urma examinării rezultatelor controlului complex privind respectarea legislației în domeniul asigurărilor de către Compania de Asigurări „ASTERRA GRUP” SA, Consiliul de administrație a hotărât să sancționeze compania în cauză cu amendă, care se transferă la bugetul de stat, să prescrie repetat conducerii companiei de Asigurări „ASTERRA GRUP” SA respectarea necondiționată a prevederilor actelor legislative și normative, precum și întreprinderea măsurilor privind înlăturarea încălcărilor reflectate în actul de control, să inițieze proce-

dura de tragere la răspundere convențională a persoanelor cu funcție de răspundere ale Companiei de Asigurări „ASTERRA GRUP” SA, urmând ca despre executarea hotărârii compania să informeze Comisia Națională a Pieței Financiare în termen de o lună.

Urmare a examinării cererilor depuse, Consiliul de administrație a acceptat reperfectarea licențelor:

– Companiei de Asigurări „ASTERRA GRUP” SA, seria CNPF nr. 000692, eliberată la 13 septembrie 2011, pe termen nelimitat, pentru dreptul de a desfășura activitate în domeniul asigurărilor (asigurări generale), prin substituirea anexei la licență cu includerea următoarelor adrese de desfășurare a activității licențiate: str. I. Franco 44/A, mun. Bălți; str. Kiev 141, mun. Bălți; str. D. Cantemir 1, or. Drochia; Traseul M14 km 0+200, r-nul Briceni, Vama Criva.

– Companiei de Asigurări “DONARIS VIENNA INSURANCE GROUP” SA, seria CNPF nr. 000775, eliberată la 29 martie 2011 pe termen nelimitat, pentru dreptul de a desfășura activitate în domeniul asigurărilor (asigurări generale), prin a) modificarea adresei juridice din str. 31 August 1989, nr. 108/1 în bd. Moscova 15/7, mun. Chișinău; b) includerea următoarei adrese de desfășurare a activității licențiate: str. Chișinăului 11, of. 8, Anenii-Noi.

Ca rezultat al examinării actelor solicitate, Consiliul de administrație a decis să avizeze radierea din Registrul de stat al persoanelor juridice a Asociației de Economii și Împrumut „ARSUL” cu sediul în satul Ucraina, raionul Căușeni, în urma lichidării.

În cadrul ședinței s-a hotărât reperfectarea licenței AEI „CIRCULAR-FIN” seria CNPF nr. 000181, eliberată la 05 martie 2009, pe termen nelimitat, pentru desfășurarea activității asociațiilor de economii și împrumut, prin modificarea adresei juridice din satul Gălășeni, raionul Râșcani, în satul Mălăiești, raionul Râșcani, cu eliberarea unui nou formular de licență.

Totodată, s-a aprobat înregistrarea în Registrul de stat al valorilor mobiliare a:

– Schimbării denumirii Întreprinderii Mixte „TELEMEDIA

GROUP” SA în Societatea pe acțiuni „ORANGE SYSTEMS” cu schimbarea codului ISIN al valorilor mobiliare.

– Reducerii capitalului social al Societății pe acțiuni „TRICON” cu 5810945 lei prin anularea a 166027 acțiuni de tezaur. Capitalul social al societății după reducere va constitui 10 664920 lei, fiind divizat în 304712 acțiuni ordinare nominative cu VN de 35 lei.

Examinând cererea și materialele prezentate, Consiliul de administrație al CNPF a autorizat reorganizarea Societății pe acțiuni “OLERO” prin transformare în societate cu răspundere limitată.

Consiliul de administrație a acceptat reperfectarea licenței de operator de piață seria CNPF nr. 000823, eliberată Societății pe acțiuni „BURSA DE VALORI A MOLDOVEI” la 11 mai 2015 pe termen nelimitat, prin substituirea anexei la licență cu modificarea următoarelor pct. 1: cuvintele „piața reglementată” se substituie cu cuvintele „una sau mai multe piețe reglementate și/sau sisteme multilaterale de tranzacționare (MTF)”.

Consiliul de administrație a aprobat prospectul ofertei de preluare benevolă, inițiată de ofertantul SRL “RBT-CAPITAL”, obiectul căreia îl constituie procurarea a 58305 acțiuni ordinare nominative emise de Societatea pe acțiuni „DALIA” la prețul de 10,00 lei per acțiune, cu termen de acțiune de 16 zile din data anunțării.

Totodată, Consiliul de administrație a aprobat și prospectul ofertei de preluare obligatorie, inițiată de ofertantul SRL “DROSER”, obiectul căreia îl constituie procurarea a 27630 de acțiuni ordinare nominative emise de Societatea pe acțiuni „BEERMASTER”, la prețul de 58,32 lei per acțiune, cu termenul de acțiune de 30 de zile din data anunțării.

De asemenea, a fost aprobat proiectul Hotărârii Comisiei Naționale a Pieței Financiare privind modificarea și completarea Regulamentului privind licențierea și autorizarea pe piața de capital, urmând să fie expediat spre avizare autorităților și instituțiilor interesate, precum și să fie supus consultărilor publice, în condițiile prevederilor legislației în vigoare.

Telefonul de încredere

Telefonul de încredere a fost creat în scopul conlucrării mai eficiente cu societatea civilă în direcția prevenirii cauzelor de abuz în serviciu comise anterior sau în prezent de către angajații **Comisiei Naționale a Pieței Financiare**, precum și de către participanții profesioniști la piața valorilor mobiliare, la piața asigurărilor și sectorul plasamente colective și microfinanțare. Examinarea mesajelor și luarea măsurilor, în conformitate cu Legislația Republicii Moldova, sunt garantate.

Telefonul de încredere: (+373 22) 859-405. E-mail: info@cnpf.md

Aviz CNPF

Întru asigurarea respectării prevederilor art.6 din Legea nr.192-XIV din 12.11.1998 „Privind Comisia Națională a Pieței Financiare”, Comisia Națională a Pieței Financiare comunică rechizitele bancare pe care urmează să fie transferate taxele și plățile regulatorii de funcționare:

Cod fiscal 1007601001293; BC “Victoriabank” SA Filiala nr.11; Codul băncii VICBMD2X883; Cont bancar 2251311138

Pozițiile pesimiste ale investitorului german Sudzucker Moldova

Lipsa încrederii în modificările radicale din Moldova nu permit investitorului german al întreprinderii mixte Sudzucker Moldova să părăsească “poziția pesimistă”.

Într-un interviu pentru agenția “INFOTAG” președintele bordului de conducere al întreprinderii, Alexander Koss, a recunoscut că în ultimii ani “îl doare sufletul când vede ce se întâmplă în jur”.

“Au fost investite sume enorme pentru a transforma complexul de producere a zahărului de sfeclă din Moldova într-o ramură modernă, tehnologic avansată, competitivă și apropiată de standardele europene. Însă acum suntem nevoiți să simțim disconfort din cauza riscurilor sporite de a desfășura o afacere în țară”, a menționat Koss.

Businessmanul a amintit că la vremea sa a convins antreprenorii germani să investească în continuare în economia RM, fiind convins că aceasta va progresa.

“Etapa inițială a fost una dezastruoasă, deoarece pe piața zahărului din RM se lupta cu zahărul de trestie “pe viață și pe moarte”. Dar în final, rațiunea a triumfat. Dinamică pozitivă se atesta între anii 2003-2009”, a menționat managerul companiei.

Potrivit spuselor sale, chiar și acum, în loc să se ocupe de producerea sfeclei de zahăr și a zahărului, este nevoit să demonstreze absurditatea ideilor autorilor diferitor scheme ilegale și semi-ilegale, realizarea cărora ar putea distruge ramura.

“Deosebit de neplăcut este faptul că acești autori sunt sprijiniți de unii funcționari agramați, care se succed cu o rapiditate fulminantă și care, în loc să se ocupe de obligațiile funcției, luptă cu noi pentru schemele lor”, a spus Koss.

Top-managerul a exemplificat prin “ineficiența investițiilor” în biogaz, pe care ÎM îl obține la Drochia din procesarea pulpei de sfeclă de zahăr.

“Calculul preliminar al rentabilității investițiilor în această direcție importantă pentru țară în prezent nu mai este actuală. Un an întreg am negociat tariful la energia electrică, evident în monedă națională și, în rezultat, astăzi tariful nostru la “energia verde” este practic de două ori mai mic decât tariful operatorilor de pe această piață. Deși ar trebui să fie invers”, a menționat el.

HOTĂRÎRE

cu privire la prescrierea repetată unor asociații de economii și împrumut de a prezenta rapoartele specializate

Nr. 63/4 din 03.12.2015 (în vigoare 11.12.2015)
Monitorul Oficial al R. Moldova
nr. 332-339 art. 2409 din 11.12.2015

Ca rezultat al monitorizării executării Hotărârii Comisiei Naționale a Pieței Financiare nr. 58/8 din 29.10.2015 “Cu privire la neprezentarea de către unele asociații de economii și împrumut a rapoartelor specializate” (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2015, nr. 302-305, art. 2213), s-a constatat nerespectarea cerințelor pct. 1 din hotărâre prin neprezentarea de către Asociația de Economii și Împrumut “POIANA-CREDIT” (satul Poiana, raionul Săldănești, IDNO 1004606002146) și Asociația de Economii și Împrumut “MĂGDĂCEȘTI” (satul Măgdăcești, raionul Criuleni, IDNO 1011600004296) a rapoartelor specializate pentru trimestrul II și trimestrul III ale anului de gestiune 2015.

În temeiul art. 1, art. 3, art. 8 lit. b), lit. c) și lit. f), art. 9 alin. (1) lit. d), lit. e) și lit. r), art. 21 alin. (1), art. 22 alin. (3), art. 25 alin. (2) din Legea nr. 192-XIV din 12.11.1998 “Privind Comisia Națională a Pieței Financiare” (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr. 117-126 BIS), art. 9 alin. (2) lit. b) și lit. e), art. 32 alin. (1), art. 44 alin. (2), art. 46 alin. (1), alin. (2) și alin. (5), art. 49 alin. (1) lit. a), lit. c) și lit. e) din Legea asociațiilor de economii și împrumut nr. 139-XVI din 21.06.2007 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr. 112-116, art.

506), art. 8 alin. (1) lit. c) pct. 36) și art. 21 alin. (2) lit. f) din Legea nr. 451-XV din 30.07.2001 “Privind reglementarea prin licențiere a activității de întreprinzător” (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2005, nr. 26-28, art. 95), Comisia Națională a Pieței Financiare

HOTĂRĂȘTE:

1. Se prescrie repetat administratorilor Asociației de Economii și Împrumut “POIANA-CREDIT” și Asociației de Economii și Împrumut “MĂGDĂCEȘTI” prezentarea Comisiei Naționale a Pieței Financiare a rapoartelor menționate în termen de 15 zile lucrătoare din data intrării în vigoare a prezentei hotărâri.

2. Se avertizează administratorii Asociației de Economii și Împrumut “POIANA-CREDIT” și Asociației de Economii și Împrumut “MĂGDĂCEȘTI” cu retragerea licențelor pentru desfășurarea activității, în cazul nerespectării prevederilor pct. 1 din prezenta hotărâre.

3. Controlul asupra executării prezentei hotărâri se pune în sarcina Direcției generale plasamente colective și microfinanțare.

4. Prezenta hotărâre intră în vigoare conform art. 22 alin (3) din Legea nr. 192-XIV din 12.11.1998 “Privind Comisia Națională a Pieței Financiare”.

VICEPREȘEDINTELE COMISIEI NAȚIONALE A PIEȚEI FINANCIARE
Iurie FILIP

CAPITAL Market

Publicație bilingvă a CNPF

INDICE DE ABONAMENT:

Moldpres: 67770
Poșta Moldovei: PM21700
EDITOR: CAPITAL MARKET Î.S.

Nr. de înregistrare:

1003600114204, 27 octombrie 2003

FONDATOR: COMISIA NAȚIONALĂ A PIEȚEI FINANCIARE

CONSILIUL DE ADMINISTRAȚIE:

Președinte: Iurie FILIP,
Elena VASILACHE, Mihai DORUC,
Zoia TULBURE, Nadejda FILIP.

REDACTOR-ȘEF:

Ghenadie TUDOREANU
Tel.: /373 22/ 229-445

REDACTOR-ȘEF ADJUNCT:

Lilia ALCAZĂ
Tel.: /373 22/ 220-513

Recepționarea anunțurilor și rapoartelor anuale:

ziarulcm@gmail.com
TEL.: /373 22/ 22-12-87, 22-77-58
FAX: /373 22/ 22-05-03

ADRESA REDACȚIEI:

Str. Vasile Alecsandri, 115
(Colț cu bd. Ștefan cel Mare)
CONT BANCAR: 22249111050,
c/f 1003600114204,
BC “Victoriabank”, SA, fil.11, Chișinău,
BIC VICBMD2X883

În ziar au fost utilizate știrile agenției «Moldpres» și «InfoMarket»

Articolele marcate cu semnul ■ reprezintă publicitate. Orice articol publicat în “Capital Market” reflectă punctul de vedere al semnatului, care nu neapărat coincide cu cel al redacției. Republicarea textelor și imaginilor se permite doar cu acordul scris al publicației.

Tipar: Tipografia “Edit Tipar” SRL

CNPF a inițiat evaluarea capacităților de supraveghere în cadrul unui proiect susținut de UE

CNPF beneficiază, începând cu toamna acestui an, de un proiect twinning finanțat de UE, obiectivul general al căruia constă în dezvoltarea și implementarea supravegherii bazate pe risc a tuturor sectoarelor pieței financiare nebancale. Proiectul are o durată de doi ani și este implementat cu ajutorul Autorității de Supraveghere Financiară (KNF) din Polonia, care a cunoscut o dezvoltare rapidă și durabilă a sistemului financiar, pe parcursul ultimilor 15 ani de activitate.

În cadrul proiectului sunt prevăzute mai multe activități, iar cea mai mare schimbare trebuie să aibă loc pe interiorul CNPF. Pentru ca aceasta să-și consolideze capacitățile operaționale și instituționale, procedurile și regulile interne ale regulatorului urmează să fie ajustate la practicile comunitare. În acest scop, va fi evaluată și revizuită legislația care oferă CNPF mandatul de supraveghere. De asemenea, vor fi revizuite și capacitățile acestora în domeniul supravegherii comerciale, inclusiv datele privind piața, sistemul de supraveghere electronică și procedurile de supraveghere.

Șefa Direcției relații externe și dezvoltare din cadrul CNPF, Veronica Cuhal, a afirmat că în procesul de implementare a proiectului, accentul de bază este pus pe transferul de cunoștințe și utilizarea celor mai bune practici din Polonia privind piața financiară, ținând cont de reglementările din R. Moldova.

Astfel, în perioada 30 noiembrie – 4 decembrie, specialiștii Comisiei au beneficiat de instruire și consultări, care au constat în revizuirea și evaluarea competențelor de supraveghere ale CNPF în sectorul IT, și care au fost moderate de trei experți din cadrul Departamentului IT al Autorității de Supraveghere Financiară din Polonia.

În cadrul acestor consultări, angajații Comisiei au aflat că există o diferență semnificativă între autoritatea din Polonia și CNPF, inclusiv la nivel de structură. De exemplu, Departamentul IT din cadrul KNF este compus din patru direcții: Dezvoltarea aplicațiilor și Asistență; Serviciul IT; Sisteme IT și Proiecte IT. În total, KNF are circa o mie de angajați, dintre care aproape 50 fac parte din Departamentul IT, în timp ce CNPF are 90 de angajați, inclusiv 5 specialiști în IT.

Pe de altă parte, este de notat că Autoritatea de Supraveghere Financiară din Polonia supraveghează și entitățile din sectorul bancar.

Sunt incomparabile și proporțiile privind serviciile IT prestate de KNF. Astfel, în afară de cei circa o mie de angajați ai autorității poloneze, sistemele IT ale acestora sunt folosite de cei peste 10 mii de utilizatori externi (entitățile supravegheate de KNF). Totodată, Departamentul IT al KNF dispune de mai mult de 100 de sisteme informaționale diferite, prelucrează peste 260 de tipuri de rapoarte și analizează zilnic date în volum de circa 150 GB.

Experții polonezi au relatat colegilor moldoveni că Departamentul își desfășoară activitatea în baza strategiei privind dezvoltarea IT în cadrul regulatorului pentru anii 2014-2018, care include elaborarea mai multor proiecte IT speciale, dezvoltarea unor sisteme de analiză, raportare și stocare a datelor etc. Potrivit acestora, actualul sistem al regulatorului polonez în domeniul colectării și stocării datelor entităților supravegheate este unul din cele mai performante la nivelul autorităților europene.

În cadrul misiunii la Chișinău, experții polonezi și-au împărtășit experiența și au oferit informații despre cum funcționează sistemele IT în cadrul autorității, cum au evoluat și care sunt capacitățile acestora. De asemenea, colegii din Polonia au prezentat sistemele informaționale elaborate de specialiștii din cadrul KNF și utilizate actualmente de autoritate în procesul de reglementare și supraveghere prudențială. Printre altele, acestea includ sisteme de raportare și analitice, conform cerințelor UE, precum și diverse sisteme care includ registre și sisteme de publicații. Specialiștii moldoveni au fost informați că toate aceste sisteme sunt divizate în funcție de necesitățile sectoriale. Astfel, pentru piața bancară există un tip de sisteme cu cerințe speciale de raportare și prelucrare a datelor, pentru piața de capital sunt stabilite alte cerințe și alt tip de sisteme, la fel, pentru pensii și asigurări există sisteme separate care prevăd condiții speciale.

Pe lângă acestea, autoritatea poloneză deține și alte sisteme, care sunt utilizate pentru supravegherea pieței și care presupun procesarea datelor acumulate în sistemele de raportare și generarea diverselor indicatori, cum ar fi analiza datelor, identificarea și semnalizarea riscurilor și, respectiv, calculul unor indicatori de alertă timpurie, care oferă anumite semnale autorității de supraveghere cu privire la riscurile apărute în unele sectoare.

În context, experții polonezi au recomandat autorității moldovenești să dezvolte sistemele IT cu forțe proprii, pentru că specialiștii CNPF care participă la elaborarea sistemelor date cunosc mai bine cum pot fi gestionate acestea din interior și au

abilități de a le dezvolta pe măsură ce piața evoluează și apar noi entități raportoare.

„Instruirea dedicată tehnologiilor informaționale a fost foarte utilă pentru specialiștii în IT din cadrul CNPF. Suntem conștienți de faptul că fără sisteme IT dezvoltate este foarte dificil de a asigura o supraveghere eficientă și de a identifica rapid și cu maximă certitudine riscurile care sunt aferente pieței financiare”, a menționat șefa Direcției relații externe și dezvoltare din cadrul CNPF.

La rândul său, șeful Direcției tehnologii informaționale în cadrul CNPF, Tudor Braniște, a menționat că orice activitate business poate avea succes dacă are la bază o strategie de dezvoltare a sistemelor informatice, un concept de automatizare a sistemului informațional, dar și un plan eficient de continuitate a afacerilor. „În cadrul instruirilor cu experții polonezi au fost analizate aspecte ce vizează sistemele utilizate de către KNF și CNPF, dezvoltarea infrastructurii IT, a sistemelor analitice, sistemelor de monitorizare online și de raportare. Recomandările expuse ne oferă posibilitatea de a realiza sarcinile puse și de a omite acele lacune prin care a trecut autoritatea poloneză la etapa elaborării și implementării sistemelor informatice”, a afirmat șeful Direcției tehnologii informaționale.

Potrivit lui Tudor Braniște, consultările vor continua pe toată durata proiectului twinning.

„Aș menționa faptul că experții au venit cu propuneri concrete privind procedurile de inițiere și gestiune a proiectelor, precum și de implementare și punere în aplicare a proiectelor, conform politicilor europene. De asemenea, au fost examinate mai multe proiecte în domeniul colectării și stocării datelor de la entitățile supravegheate, care ar fi benefice pentru CNPF. Totodată, experții polonezi au subliniat importanța Direcției IT pe măsură ce piața evoluează și apar noi entități raportoare, precum și necesitatea unei echipe proprii de elaboratori, capabilă să facă față tuturor modificărilor noi pe piață”, a mai spus Tudor Braniște.

„Apreciez foarte mult utilitatea instruirilor oferite în cadrul proiectului twinning, pentru că acestea presupun, în primul rând, comunicare și discuții directe pe marginea subiectelor foarte specifice activității de supraveghere a pieței. De asemenea, specialiștii noștri beneficiază de experiența practică pe anumite cazuri și situații concrete, acumulată de experții polonezi”, a încheiat șefa Direcției relații externe și dezvoltare din cadrul CNPF, Veronica Cuhal.

Lilia ALCAZĂ

Încrederea în bănci, la un nivel scăzut

După “furtul miliardului”, lichidarea a trei bănci și intrarea în criza economică, relațiile dintre bănci și antreprenori rămân dramatic de scăzute. Oamenii de afaceri ezită să ia credite și să își asume riscuri pentru că le lipsește încrederea în evoluția viitoare a economiei, în timp ce de cealaltă parte, băncile spun că au resursele necesare pentru a da credite, dar nu au cui.

Nu există nicio îndoială că băncile, bancherii și întreaga industrie se confruntă cu una din cele mai grave crize de încredere. O demonstrează și sondajul realizat de compania de consultanță în marketing strategic, cercetări de marketing și sociale – Magenta Consulting.

Încrederea în instituțiile financiare va rămâne scăzută, iar bancherii mai au multe de făcut pentru a recâștiga încrederea opiniei publice, sunt de părere oamenii de afaceri.

Potrivit sondajului, doar 18 la sută din businessmenii intervievați au afirmat că pot să aibă încredere în sistemul bancar, iar 6 la sută dintre ei au maximă încredere. Cei mai mulți au fost cei care au o atitudine neutră față de bănci – 40 la sută și cei care nu au încredere, la fel, 40 la sută, dintre care 23 la sută din manageri sunt absolut categorici și sceptici față de sectorul bancar.

Categoria celor care au o părere negativă față de sectorul bancar este preponderent reprezentată de companiile din regiunea de nord și de centru a Republicii Moldova, de către bărbați, de către persoanele care activează pe patentă, dețin gospodării țărănești sau administrează o micro-întreprindere și de către directori și manageri, mai rar de contabili, notează Magenta Consulting.

Printre managerii companiilor ce au oferit cele mai mari note pentru încrederea lor față de bănci, cei mai mulți sunt din zona de sud a țării, femeii și persoane care administrează activități financiare și au afaceri în domeniul sănătății și asistenței sociale.

Nici populația nu este mai optimistă. Marea majoritatea are mari rezerve și ezită atunci când trebuie să decidă unde să-și țină banii: la ciorap sau în bancă. 16 la sută dintre moldoveni au încredere sau foarte mare încredere în bănci și mai mult de jumătate (54%) declară să nu și-ar încredința economiile sistemului financiar. Cei care vor să economisească susțin că băncile nu sunt sigure.

„Bărbații și femeile sunt în egală măsură sceptici față de siguranța băncilor, locuitorii orașelor sunt mai puțin sceptici, decât cei din mediul rural”, menționează experții companiei de consultanță. Rata încrederii scade odată cu creșterea vârstei respondenților. În această categorie a scepticilor majoritare “sunt persoanele care au un venit mediu lunar sub 5 mii de lei și persoanele ce dețin propria afacere, precum și pensionarii”.

Sondajul a fost realizat în două etape. În prima etapă (20 august – 5 octombrie 2015), sondajul a cuprins un eșantion de 351 de companii, cu o marjă de eroare de 6,2 la sută la un nivel de încredere de 95%. Sondajul din a doua etapă (20 octombrie – 31 octombrie 2015) a fost realizat pe un eșantion de 832 de respondenți, cu o marjă de eroare de 3,4 la sută la un nivel de încredere de 95%.

La finele lunii octombrie 2015, soldul creditelor acordate economiei s-a diminuat cu 13,3 la sută față de perioada similară a anului precedent, potrivit datelor Băncii Naționale a Moldovei. Și mai tristă este situația privind noile finanțări. În trimestrul trei 2015, băncile au acordat cu 19,3 la sută mai puține credite noi (ajustate) decât în perioada similară a anului precedent. Iar reducerea finanțării nu înseamnă altceva decât subminarea afacerilor pe viitor, dezvoltarea acestora.

Rata medie ponderată a dobânzii la creditele noi acordate în monedă națională, în luna octombrie 2015, a constituit 15,75 la sută, majorându-se cu 4,95 puncte procentuale față de perioada similară a anului precedent.

Ponderea majoră a creditelor noi acordate în monedă națională, 77,1 la sută din volumul total al creditelor în monedă națională, le-a revenit creditelor acordate cu o rată medie de 15,49 la sută persoanelor juridice.

În același timp, persoanelor fizice le-au fost acordate credite în monedă națională cu o rată medie de 16,62 la sută.

Vlad BERCU

Reforma nefinisată a sistemului de pensii din Moldova

La începutul și mijlocul anilor 90, Guvernul Republicii Moldova adeseori nu achita pensiile la timp – uneori aceste plăți se efectuau cu o întârziere de până la 2 ani și deseori erau achitate în natură. Această situație era un sindrom al dificultăților și turbulențelor cu care se confrunta țara în tumultoasa sa tranziție spre economia de piață.

Reforma sistemului de pensii a fost inițiată la sfârșitul anilor 90 pentru a se încerca soluționarea unora dintre cele mai presante provocări, și anume restabilirea balanței fiscale, precum și așezarea plăților pe un făgaș sustenabil, ceea ce însemna, în esență, că plățile erau efectuate în numerar, nu în galoși sau umbrele.

Similar tranziției prelungite a Republicii Moldova la o economie de piață, reforma sistemului de pensii este în mare măsură istoria unei „reformă nefinisate”. Un factor important care determină acest lucru este faptul că reforma sistemului de pensii, inițiată în 1998, preconiza o majorare treptată a vârstei de pensionare până la 65 de ani atât pentru bărbați, cât și pentru femei, precum și stabilirea unei relații clare între contribuțiile achitate și pensiile plătite. Acest lucru avea drept scop motivarea moldovenilor de a participa la sistem, dar după câțiva ani de la implementare, majorarea treptată a vârstei de pensionare a fost suspendată. Și pentru că vârsta de pensionare nu a fost majorată, creșterea planificată a valorii pensilor a fost, de asemenea, suspendată.

Veniturile tuturor persoanelor se diminuează atunci când aceștia se pensionează, însă scăderea veniturilor pentru moldoveni este una dintre cele mai mari din Europa. În 2013 pensia medie pentru atingerea limitei de vârstă era echivalentă cu aproximativ 28 la sută din salariul brut. Din 1999 salariile utilizate pentru calcularea plăților de pensii nu au fost revizuite pentru a se ține cont de majorările salariale din momentul stabilirii salariului și data de pensionare. Dacă sistemul nu este reformat, decalajul dintre câștigurile oamenilor și pensia acestora de viitor va crește, ceea ce va face sistemul neviabil din punct de vedere social și politic.

Mai mult ca atât, un număr ad-hoc de recalculări și majorări de pensii au dus la creșterea costurilor sistemului de pensii, fără a soluționa însă problema reală și anume necesitatea de a îmbunătăți legătura dintre contribuții și plăți.

Politicile curente de acordare a pensilor minime au scopul nobil de a preveni sărăcirea persoanelor în etate. Cu toate acestea, ele duc la o redistribuire mare de la cei înstăriți la cei mai săraci și, prin urmare, erodează legătura dintre contribuții

și retribuții, descurajând astfel contribuțiile la sistem.

Republica Moldova nu este imună la tendințele generale de îmbătrânire care se atestă în regiunea Europa și Asia Centrală, deși țara încă se mândrește cu o populație relativ tânără. Creșterea prognozată a speranței de viață, împreună cu ratele de fertilitate scăzută, vor majora ponderea populației cu vârsta de peste 64 de ani de la 11,3 la sută în 2012 până la 23,5 la sută în 2050.

Această situație este exacerbată de o emigrare masivă. Se estimează că aproximativ 25 la sută din populația aptă de muncă a Moldovei se află în străinătate.

Tendențele demografice în continuă deteriorare, emigrarea, o participare scăzută a forței de muncă, precum și nivelul înalt de angajare informală în economie au condus la o scădere bruscă a numărului de persoane asigurate și o scădere a bazei contribuabililor. În doar un deceniu (2002-2012), numărul de persoane asigurate s-a diminuat cu 40 la sută în Republica Moldova, în timp ce acoperirea contribuțiilor a scăzut substanțial și actualmente este de 0,76 pensionari la 1 contribuabil. Până în 2020, din cauza tendințelor de îmbătrânire și celor demografice, se prognozează că acest raport va crește la 1 pensionar pentru 1 contribuabil.

La solicitarea Guvernului Republicii Moldova, Banca Mondială a finalizat o analiză comprehensivă a sectorului de pensii, care a formulat un număr de opțiuni de reformă. Această analiză relevă faptul că dacă sistemul actual nu va fi modificat, oamenii vor obține tot mai puțin în schimbul contribuțiilor, astfel fiind tot mai puțin motivați să contribuie.

Ce trebuie să facă Republica Moldova? Considerăm că un șir de acțiuni urgente pot contribui la îmbunătățirea actualului sistem public de pensii. Acestea sunt: re-

vizuirea formulei de calculare a pensilor pentru a restabili legătura dintre contribuții și retribuții, majorarea vârstei de pensionare, precum și stabilirea aceleiași vârste de pensionare pentru femei și bărbați.

Au existat discuții privind stabilirea unei scheme de pensii complet finanțate din contribuțiile definite. Experiența internațională indică faptul că Republica Moldova are nevoie de instituții financiare mai puternice și mai curate și de un sistem public viabil de pensii pentru ca schema de pensii complet finanțate din contribuțiile definite să funcționeze.

Reformele sistemului de pensii nu sunt ușoare. Adesea acestea se confruntă cu opoziție din partea publicului, iar într-un mediu unde există dezbateri publice limitate privind inițiativele Guvernului, neîncrederea în rândul cetățenilor este foarte mare. Un plan de reformă a sistemului de pensii, care nu poate articula în mod clar beneficiile sale finale, se poate confrunta cu un scepticism puternic și o susținere publică limitată. Moldovenii încă mai țin minte cum pensiile lor câștigate din greu s-au evaporat peste noapte după prăbușirea Uniunii Sovietice. Formularea unei viziuni pe termen lung privind o reformă care să fie axată pe interesul public este un ingredient esențial al consolidării unei susțineri publice autentice pentru reforme.

Banca Mondială lucrează întru susținerea Republicii Moldova în vederea organizării unor discuții cu privire la opțiunile de reformă a sistemului de pensii al țării. Indiferent de ciclurile electorale și calculele politice, țara nu are altă opțiune decât să reia calea reformelor, confruntată fiind cu tendințele demografice și realitățile migraționale. Costul social și economic al lipsei de acțiune astăzi va fi mult mai mare pentru generațiile viitoare.

Yuliya Smolyar, Victor Neagu

Agricultura, gazul și lumina vor genera scumpiri în lanț

Inflația ar putea depăși nivelul de 15% ca urmare a majorării prețurilor la gaze, lumină, dar și ca urmare a situației dificile din agricultură. Astfel, prețurile la produsele alimentare și nealimentare vor exploda, iar puterea moldovenilor de cumpărare va fi înjumătățită.

„Ajustarea suplimentară a tarifelor la serviciile reglementate, majorarea accizelor la unele categorii de mărfuri și, ulterior, efectele de runda a doua ale acestor majorări vor genera presiuni inflaționiste adiționale asupra prețurilor. Ritmul anual de creștere a prețurilor va continua tendința sa ascendentă, inclusiv din cauza condițiilor agrometeorologice nefavorabile din acest an și a bazei joase de comparație din anul precedent”, se arată în informațiile Băncii Naționale a Moldovei.

Corespunzător perioadelor precedente, dinamica anuală a inflației de bază și a prețurilor la produsele alimentare au exercitat cel mai mare impact asupra ratei anuale a inflației sub influența deprecierei monedei naționale din ultimul an. Contribuția prețurilor la produsele alimentare s-a majorat până la nivelul de 5,0 puncte procentuale, iar cea a inflației de bază a rămas la nivelul de 4,8 puncte procentuale. Contribuțiile pozitive semnificative ale inflației de bază și prețurilor la produsele alimentare sunt, în principal, rezultatul deprecierei monedei naționale, dar și a condițiilor secetoase din anul curent. Totodată, contribuția din partea prețurilor reglementate a fost ușor inferioară celei din luna precedentă (3,3 puncte procentuale) și se datorează adoptării tarifelor majorate la energia electrică și gazele naturale din rețea în luna iulie 2015. Contribuția prețurilor la combustibili a constituit 0,2 puncte procentuale, fiind ușor superioară celei din luna precedentă.

Datele BNS relevă că rata inflației lunare a consemnat o majorare de 1,1 la sută, în cea mai mare parte, ca urmare a creșterii prețurilor la produsele alimentare cu 2,4 la sută, precum și la cele nealimentare cu 0,8 la sută. Prețurile la servicii s-au diminuat cu 0,2 la sută. Rata anuală a inflației de bază a înregistrat, în luna noiembrie 2015, valoarea de 14,1 la sută, fiind similară celei din luna precedentă.

În luna noiembrie 2015, rata lunară a inflației de bază a constituit 0,7 la sută. Cele mai semnificative contribuții pozitive au fost generate de modificarea prețurilor la componentele „țigări” (1,5 la sută), „încălțăminte” (1,4 la sută), „confecții” (1,3 la sută) și „articole de uz casnic” (1,3 la sută).

Prețurile la produsele alimentare în luna de referință s-au majorat cu 2,4 la sută față de nivelul lunii octombrie, ca urmare a majorării prețurilor la „legume proaspete” cu 16,8 la sută, la „ouă” – cu 7,4 la sută, la „cartofi” – cu 2,5 la sută, la „grăsimi” – cu 1,9 la sută, la „lapte și produse lactate” – cu 1,3 la sută și la „zahăr” – cu 1,2 la sută.

Cu excluderea factorului sezonier, prețurile la produsele alimentare s-au majorat cu 1,5 la sută față de nivelul lunii precedente. Astfel, contribuții pozitive la formarea ratei lunare a prețurilor la produsele alimentare au fost sesizate din partea subgrupelor „legume proaspete”, „produse de morărit șiificație”, „grăsimi” și „carne și preparate din carne”. De menționat că majorarea prețurilor la produsele sus-menționate a fost influențată, în principal, de condițiile secetoase din vara anului 2015 ce au compromis substanțial dezvoltarea culturilor agricole în perioada analizată. Totodată, deprecierea monedei naționale față de dolarul SUA cu 5,3 la sută pe parcursul ultimelor trei luni a contribuit la amplificarea presiunilor inflaționiste asupra prețurilor la produsele alimentare.

Rata anuală de creștere a prețurilor la produsele alimentare a constituit 14,5 la sută, fiind cu 1,0 puncte procentuale superioară celei din luna octombrie 2015 și cu 9,0 puncte procentuale mai mare decât în luna noiembrie 2014.

În noiembrie 2015, prețurile la combustibili, în ansamblu, au înregistrat o creștere cu 0,6 la sută față de nivelul lunii precedente. Evoluția respectivă s-a datorat, în principal, creșterii prețurilor la „lemnele pentru foc” cu 2,7 la sută. Prețurile la „cărbonele de pământ” s-au majorat cu 0,1 la sută. În perioada de referință, prețurile la „carburanți” s-au diminuat cu 1,9 la sută ca rezultat al diminuării prețurilor la benzină și motorină din lunile octombrie și noiembrie. Totodată, prețurile la „combustibili lichizi” și „gazul din butelii” au rămas la nivelul lunii precedente.

Ritmul anual al creșterii prețurilor la combustibili în luna noiembrie a constituit 3,1 la sută, fiind cu 1,0 puncte procentuale superior celui din luna octombrie 2015 și cu 3,7 puncte procentuale inferior celui din luna noiembrie 2014. „În luna de referință, au fost revizuite tarifele reglementate pentru serviciile de distribuție și furnizare a gazelor naturale, tariful pentru serviciul de transport al gazelor naturale și tarifele aprobate prin hotărârea Consiliului de Administrație al ANRE din 18 iulie 2015. În acest context, prețurile reglementate s-au redus cu 0,1 la sută față de luna octombrie ca urmare a diminuării prețurilor la componentele gaz din rețea (1,8 la sută) și servicii de transport urban (0,2 la sută). Prețurile la medicamente au continuat să manifeste o creștere graduală, ca și în perioadele precedente, cu 0,6 la sută față de luna octombrie. Contribuții neglijabile la dinamica lunară a prețurilor la serviciile reglementate s-au produs din contul dinamicii prețurilor la serviciile de transportare a gunoierului (1,4 la sută), la serviciile laboratoarelor medicale (3,5 la sută), la serviciile transportului feroviar internațional (minus 2,2 la sută), precum și la serviciile de transport aerian (minus 3,3 la sută)”, potrivit informațiilor băncii centrale.

Ritmul anual al creșterii prețurilor la produsele și serviciile reglementate a constituit 13,7 la sută, fiind superior cu 0,2 puncte procentuale față de nivelul lunii precedente și cu 12,2 puncte procentuale față de valoarea înregistrată în luna noiembrie 2014.

BNM a revizuit în creștere prognoza inflației pentru 2015 până la 9,3 la sută, cu 1,2 puncte procentuale mai mare față de prognoza estimată în luna aprilie. Este a patra oară consecutiv când banca centrală se așteaptă la o creștere a prețurilor mai mare decât estima anterior. Inflația va urca în 2015 la cel mai înalt nivel din ultimii șapte ani, potrivit datelor BNM.

Pentru 2016 se prognozează o inflație de 11,6 la sută, cu 5,2 puncte procentuale mai mult decât s-a prognozat anterior.

Victor URSU

Tranzacții cu valori mobiliare ale emitentilor din Republica Moldova, pe piața reglementată (Perioada 7-11 decembrie 2015)

Data tranzacției, ora	codul ISIN	Denumirea emitentului	Preț (lei)	Numărul de acțiuni (unități)	Volumul total al tranzacțiilor (lei)	Tipul tranzacției	Emisia	Pondere VM tranzacționate în total emisie (%)	Valoarea nominală, lei
08.12.15 11:38	MD14RROZ1000	SA "TRANDAFIR ROZ"	10,00	10610	106100,00	LICITATIE CU STRIGARE PACH	200203	5,30	1,00
TOTAL				10610	106100,00				

Statistica tranzacțiilor înregistrate în afara pieței reglementate sau MTF pentru perioada 07.12.2015-11.12.2015 Tipul tranzacției: Vânzare-cumpărare

Nr d/r	Denumirea emitentului	Numarul inregistrarii de stat (ISIN)	Valoarea nominală (lei)	Numarul de tranzacții (unitati)	Volumul total al VM tranzacționate (unitati)	Suma totală a tranzacțiilor (lei)	Pondere VM în capitalul social (%)
1	„CASA MOBILE” S.A., CHIȘINĂU	MD14CMOB1000	20	1	5 700	482904,00	3,95
2	„BTA-36” S.A., CĂUȘENI	MD14ATBS1001	10	1	1497	37035,78	0,90
3	„TELECOM-INVEST” S.A., CHIȘINĂU	MD14TELE1001	1	2072	619542	631932,84	2,29
	Total			2074	626739	1151872,62	

Tipul tranzacției: Moștenire

Nr d/r	Denumirea emitentului	Numarul inregistrarii de stat (ISIN)	Valoarea nominală (lei)	Numarul de tranzacții (unitati)	Volumul total al VM tranzacționate (unitati)	Suma totală a tranzacțiilor (lei)	Pondere VM în capitalul social (%)
1	„INTERPARES PRIM” S.A., CHIȘINĂU	MD14ASIP1008	1	3	540	540,00	0,00
2	„INTEH” S.A., CHIȘINĂU	MD14NTEH1006	10	1	74	740,00	0,01
3	„APEX” S.A., ANENII NOI	MD14APEX1008	20	1	17	340,00	0,01
4	„AGROINDPROIECT” S.A., CHIȘINĂU	MD14IECT1008	10	1	194	1940,00	0,24
5	„SUDZUCKER-MOLDOVA” S.A., SOROCA	MD14ROZA1009	10	1	135	1350,00	0,00
6	„ACORD” S.A., RECEA	MD14ACCO1003	20	1	52	1040,00	0,35
7	„DAAC HERMES GRUP” S.A., CHIȘINĂU	MD14MARS1000	1	3	2044	2044,00	0,00
8	„NISTRU-OLĂNEȘTI” S.A., TIGHINA	MD14NISO1004	10	1	102	1020,00	0,15
9	B.C. „MOLDINCONBANK” S.A., CHIȘINĂU	MD14MICB1008	100	1	6	600,00	0,00
10	„TELECOM-INVEST” S.A., CHIȘINĂU	MD14TELE1001	1	2	864	864,00	0,00
11	„BĂLȚMETREUT” S.A., BĂLȚI	MD14BELR1006	10	3	96	960,00	0,10
	Total			18	4124	11438,00	

Tipul tranzacției: Donație între persoanele care sunt soți, rude sau afini de gradul II inclusiv

Nr d/r	Denumirea emitentului	Numarul inregistrarii de stat (ISIN)	Valoarea nominală (lei)	Numarul de tranzacții (unitati)	Volumul total al VM tranzacționate (unitati)	Suma totală a tranzacțiilor (lei)	Pondere VM în capitalul social (%)
1	„IDT BARDAR” S.A., BARDAR	MD14BARR1004	30	1	20000	600000,00	10,95
2	„TRANSPORT-SERVICE” S.A., VULCĂNEȘTI	MD14TRSE1009	40	1	250	10000,00	6,95
3	„TELECOM-INVEST” S.A., CHIȘINĂU	MD14TELE1001	1	1	688	688,00	0,00
	Total			3	20938	610688,00	

Tipul tranzacției: Vânzare-Cumpărare conform prevederilor art.II alin.(3) din Legea nr.163-XVI din 13.07.2007 pentru modificarea și completarea Legii privind societățile pe acțiuni

Nr d/r	Denumirea emitentului	Numarul inregistrarii de stat (ISIN)	Valoarea nominală (lei)	Numarul de tranzacții (unitati)	Volumul total al VM tranzacționate (unitati)	Suma totală a tranzacțiilor (lei)	Pondere VM în capitalul social (%)
1	„DEPOZITARUL NAȚIONAL DE VALORI MOBILIARE AL MOLDOVEI” S.A., CHIȘINĂU	MD14VALO1009	6250	2	4	160000,00	1,01
2	„FOCUȘOR-CDM” S.A., CHIȘINĂU	MD14FOCU1006	1	1	32579	16289,50	99,81
	Total			3	32583	176289,50	

Tipul tranzacției: Donație între persoanele care sunt rude sau afini de gradul III ori mai mare sau între persoanele care nu sunt rude

Nr d/r	Denumirea emitentului	Numarul inregistrarii de stat (ISIN)	Valoarea nominală (lei)	Numarul de tranzacții (unitati)	Volumul total al VM tranzacționate (unitati)	Suma totală a tranzacțiilor (lei)	Pondere VM în capitalul social (%)
1	„MAGNOLIA-SERVCOM” S.A., CHIȘINĂU	MD14MAGN1008	10	1	1560	99138,00	0,56
	Total			1	1560	99138,00	

Tipul tranzacției: Răscumpărarea acțiunilor obținute contra bonuri patrimoniale

Nr d/r	Denumirea emitentului	Numarul inregistrarii de stat (ISIN)	Valoarea nominală (lei)	Numarul de tranzacții (unitati)	Volumul total al VM tranzacționate (unitati)	Suma totală a tranzacțiilor (lei)	Pondere VM în capitalul social (%)
1	„ZORILE” S.A., CHIȘINĂU	MD14ZORI1001	18	1	112	4444,16	0,00
	Total			1	112	4444,16	

Tipul tranzacției: Răscumpărarea valorilor mobiliare de către emitent în condițiile art.79 din Legea privind societățile pe acțiuni

Nr d/r	Denumirea emitentului	Numarul inregistrarii de stat (ISIN)	Valoarea nominală (lei)	Numarul de tranzacții (unitati)	Volumul total al VM tranzacționate (unitati)	Suma totală a tranzacțiilor (lei)	Pondere VM în capitalul social (%)
1	„DRUMURI-COMRAT” S.A., COMRAT	MD14DROM1001	10	27	14680	902775,96	1,78
2	„DRUMURI VULCĂNEȘTI” S.A., VULCĂNEȘTI	MD14VUCD1008	10	25	15145	384274,09	4,04
	Total			52	29825	1287050,05	

Oferte/cereri comerciale la BVM la data de 16.12.2015

Cod ISIN	Denumirea emitentului	Cereri pentru cumpărare, un.	Prețul pentru unitate, lei	Oferte pentru vânzare, un.
MD14AGIB1008	BC "MOLDOVA-AGROINDBANK" SA	0,00	1010,00	95,00
MD14MICB1008	BC "MOLDINDCONBANK" SA	0,00	81,00	47089,00
MD14ASCH1004	SA "ASCHIM"	0,00	0,32	60012,00
MD14EURB1005	BC "EUROCREDITBANK"	0,00	20,00	132908,00
MD14AGIB1008	BC "MOLDOVA-AGROINDBANK" SA	0,00	1050,00	651,00
MD14AGIB1008	BC "MOLDOVA-AGROINDBANK" SA	0,00	1100,00	655,00
MD14ENER1001	BC"ENERGBANK"SA	0,00	150,00	137854,00
MD14MBIS1000	BC "MOBIASBANCA-Groupe Societe Generale" SA	0,00	60,01	3675,00
MD14MICB1008	BC "MOLDINDCONBANK" SA	0,00	81,00	47090,00
MD14MICB1008	BC "MOLDINDCONBANK" SA	0,00	95,00	43,00
MD14MICB1008	BC "MOLDINDCONBANK" SA	0,00	100,00	128,00
MD14VCTB1004	BC "VICTORIABANK" S.A.	1,00	51,00	0,00

AO "Mezon"

(ф/к-1003600088527)

запрашивает в компетентном учреждении продление природоохранного Разрешения на специальное водопользование из собственных артскважин рег. №4711/ №2856(2) резервная/ на своей территории (mun. Кишинэу, Московский проспект, 21).

Stimate acționar Întreprinderii Turcești "FETIH" S.A.!

Conform Ordinului din 14.12.2015 al Directorului general Întreprinderii Turcești "FETIH" S.A. privind convocarea adunării generale ordinare a acționarilor societății sunteți invitați la adunarea generală a acționarilor, care va avea loc la data de 31 decembrie 2015 pe adresa: Republica Moldova, mun. Chișinău, str. Ion Pelivan, nr. 13-A. Începutul înregistrării la ora 9.30; Începutul adunării la ora 10.00.

ORDINEA DE ZI:

- Aprobarea Statutului Instituției Private de Învățământ Liceul Teoretic „Orizont” în redacție nouă.
Lista acționarilor cu dreptul de participare la adunare este întocmită de către registratorul independent – „Registru-Corect” S.A. la data de 14.12.2015.
Acționarii pot fi familiarizați cu materialele ordinii de zi a adunării generale începând cu 21.12.2015 în zilele de lucru între orele 10:00 – 17:00 pe adresa: Republica Moldova, mun. Chișinău, str. Ion Pelivan, nr. 13-A.

În atenția acționarilor SA „MONTAJCOM”

Vasile TUTUNARU, cetățean al Republicii Moldova, numărul de identificare 0961911480496 domiciliat: mun. Chișinău, str. Cheltuială 36, anunță oferta publică de preluare benevolă a valorilor mobiliare emise de Societatea pe acțiuni „MONTAJCOM” adresa: MD-2012, mun. Chișinău, str. Valea Bîcului 1/2, înregistrată de către Comisia Națională a Pieții Financiare (Hotărârea nr. 63/4 din 03 decembrie 2015)

ÎN URMĂTOARELE CONDIȚII:

- Emitentul valorilor mobiliare care constituie obiectul ofertei publice de preluare benevolă – Societatea pe acțiuni „MONTAJCOM” /IDNO – 1004600011883/, situată pe adresa MD-2012, mun. Chișinău, str. Valea Bîcului 1/2;
- Clasa și numărul de valori mobiliare deținute de ofertant și de către persoanele care acționează în mod concertat:
  - acțiuni ordinare nominative de o singură clasă cu drept de vot, cod ISIN – MD14ONTA1001;
  - 75 241 (șaptezeci și cinci mii două sute patruzeci și unu) acțiuni cu drept de vot ceea ce constituie 83,60% din numărul total de valori mobiliare de clasa dată;
- Numărul de valori mobiliare ce constituie obiectul ofertei publice de preluare benevolă – 14759 (patrusprezece mii șapte sute cincizeci și nouă) acțiuni cu drept de vot ceea ce constituie 16,40% din numărul total de valori mobiliare de clasa dată;
- Prețul de procurare a unei valori mobiliare care constituie obiectul ofertei publice de preluare benevolă – 5,00 lei (cinci lei și 00 bani) per acțiune;
- Termenul de acțiune a ofertei publice de preluare benevolă – 30 zile, începând cu data publicării prezentului avis.
- Intermediarii antrenați de către ofertant în procesul de derulare a ofertei publice de preluare benevolă:
  - Societatea de Investiții «VALINVEST» SA, licența seria CNPF nr. 000810 din 11.02.2015, sediul: MD-2069, mun. Chișinău, str. Ghenadie Iablocikin 5/1, tel. 2212 55,221355,079778164,079543503;
  - Societatea de Registru «REGISTRU-GARANT» SA, Autorizație de societate de registru nr. 0004 din 14.01.2015 valabilă până la 14.01.2020, sediul: MD-2012, mun. Chișinău, str. Mitropolit Varlaam, 65, of. 333,335,337, tel. 229917,229913;
- Doritorii pot lua cunoștință de prospectul ofertei publice de preluare benevolă și primi informații suplimentare – în perioada indicată la p. 5, în fiecare zi de lucru între orele 09:00-16:00 la sediul:
  - Societății de investiții «VALINVEST» SA, adresa: MD-2069, mun. Chișinău, str. Ghenadie Iablocikin 5/1, tel. 221255,2213 55,079778164,079543503;
  - Emitentului: «MONTAJCOM» SA, adresa: MD-2015, mun. Chișinău, str. Valea Bîcului 1/2, tel. 069124395;
- Acționarii care doresc să vîndă acțiunile în condițiile ofertei publice de preluare benevolă – urmează să depună cereri de vînzare la sediul Societății de Investiții «VALINVEST» SA, în perioada indicată la p. 5 și în locul indicat la p. 7, în fiecare zi de lucru, între orele 09:00-16:00.

CITIȚI PROSPECTUL
ÎNAINTE DE A VINDE!!!

Ofertantul Vasile TUTUNARU

S.A. "Edilitate"

anunța concurs prin cererea ofertelor de prețuri pentru: Asigurarea Facultativă de Asistență Medicală a salariaților pentru anul 2016.

Concursul va avea loc pe data de 22 decembrie 2015 ora 14.00 pe adresa: or. Chișinău, str. Mihai Eminescu, 49.

Telefon de contact 022-225083.

BC „Moldova-Agroindbank” SA

anunță licitație privind achiziția serviciilor de asigurare a băncii pentru anul 2016.

Data limită de depunere a scrisorii de intenție, documentelor de calificare și a ofertei este 24 decembrie 2015, inclusiv orele 17:00.

Pentru informații suplimentare referitor la achiziția sus-menționată, participanții potențiali urmează să contacteze organizatorul concursului la telefonul 022 444 078, sau să acceseze pagina web a băncii www.maib.md, categoria „Achiziții”

Adresa organizatorului: mun. Chișinău, str. Miron Costin, nr. 9, bir. 506.

BC „Moldova-Agroindbank” SA

anunță licitație privind achiziția serviciilor de reparație și deservire a transportului auto din dotarea B.C. “Moldova-Agroindbank” S.A.

Data limită de depunere a scrisorii de intenție, documentelor de calificare și a ofertei este 24 decembrie 2015, inclusiv orele 17:00.

Pentru informații suplimentare referitor la achiziția sus-menționată, participanții potențiali urmează să contacteze organizatorul concursului la telefonul 022 444 078, sau să acceseze pagina web a băncii www.maib.md, categoria „Achiziții”

Adresa organizatorului: mun. Chișinău, str. Miron Costin, nr. 9, bir. 506.

BC „Moldova-Agroindbank” SA

anunță licitație privind achiziția serviciilor de elaborare/customizare și implementare a soluției software – Automatizarea evidenței contabile a operațiunilor cu carduri.

Data limită de depunere a scrisorii de intenție, documentelor de calificare și a ofertei este 24 decembrie 2015, inclusiv orele 17:00.

Pentru informații suplimentare referitor la achiziția sus-menționată, participanții potențiali urmează să contacteze organizatorul concursului la telefonul 022 444 078, sau să acceseze pagina web a băncii www.maib.md, categoria „Achiziții”

Adresa organizatorului: mun. Chișinău, str. Miron Costin, nr. 9, bir. 506.

C.A. “Klassika Asigurări” S.A.

(cod fiscal: 1003600129440, mun. Chișinău, str. Sfatul Țării, 59)

Decizia Acționarului unic al Companiei, emisă la Adunarea Generală Extraordinară din 14.12.2015:

Majorarea capitalului social al Companiei cu 5 300 000 MDL prin plasarea a 5300 acțiuni ordinare nominative de cl. I cu valoarea nominală de 1000 MDL. După majorare, capitalul social al Companiei va constitui 26 951 000 MDL, cu 26 951 acțiuni ordinare nominative.

Акционерам А.О. институт „Агроиндпроект”

30.11.2015 г. состоялось внеочередное общее собрание акционеров по адресу: г. Кишинев, ул. М. Варлаам, 65. Получены бюллетени для голосования – 23. Количество голосующих акций – 53189, что составило 66,7% от общего числа акций.

НА СОБРАНИИ ПРИНЯТЫ И УТВЕРЖДЕНЫ РЕШЕНИЯ:

1. Утвердить отчет директора Браду В. И. за период с 24.09.2014 г. по 30.11.2015 г.
2. Принять заявление об отставке директора Браду В.И. и удовлетворить его просьбу.
3. Избран директор института А.О. “Агроиндпроект” Кеян Виорел Владимирович, удостоверение 0961207545571.

S.A. „ZORILE”

COMUNICAT PRIVIND REZULTATELE ADUNĂRII GENERALE EXTRAORDINARE A ACȚIONARILOR DIN 09 DECEMBRIE 2015

Adunarea generală extraordinară a acționarilor S.A. „ZORILE” a fost ținută la data de 09 decembrie 2015, pe adresa mun. Chișinău, str. Calea Leșilor, nr. 8, cu prezența a 8(opt) acționari, ce dețin 6 895 789 acțiuni cu drept de vot și constituie 96,775% din numărul total de acțiuni ordinare nominative cu drept de vot aflate în circulație ale societății.

ORDINEA DE ZI:

1. **Cu privire la majorarea capitalului social prin plasarea de acțiuni ale emisiunii suplimentare închise.**

Hotărârile adoptate:

- 1.1. A aproba majorarea capitalului social al societății prin plasarea acțiunilor emisiunii suplimentare închise a 650 000 (șase sute cincizeci mii) acțiuni cu drept de vot cu valoare nominală 18 (optsprezece) lei, în valoare totală de 11 700 000 (unsprezece milioane șapte sute mii) lei.
- 1.2. A aproba Hotărârea privind emisiunea valorilor mobiliare:

1. Datele de identificare a emitentului (denumirea completă și adresa juridică a emitentului) – SOCIETATEA PE ACTIUNI “ZORILE”, MD- 2069, str. Calea Leșilor, nr. 8, mun. Chișinău, Republica Moldova;

2. Data și numărul înregistrării de stat a emitentului – 15 august 1995, IDNO – 1002600001349;
3. Data adoptării hotărârii privind emisiunea valorilor mobiliare (data și numărul procesului verbal al ședinței la care a fost adoptată decizia respectivă) – Procesul verbal al adunării generale extraordinare a acționarilor nr. 26/16-E din 09 decembrie 2015;

4. Denumirea organului de conducere al emitentului valorilor mobiliare, care a adoptat hotărârea privind emisiunea valorilor mobiliare – Adunarea generală a acționarilor;

5. Tipul valorilor mobiliare – acțiuni ordinare nominative;

6. Descrierea clasei valorilor mobiliare emise – acțiuni ordinare nominative nematerializate, cu valoarea nominală de 18 (optsprezece) lei fiecare, cu dreptul acționarului de a participa la conducerea Societății, de a primi dividende, precum și o parte din bunurile Societății în cazul lichidării acesteia;

7. Forma valorilor mobiliare – nematerializată;

8. Clasa valorilor mobiliare – I;

9. Numărul de ordine al emisiunii respective a valorilor mobiliare din clasa respectivă – V;

10. Numărul de valori mobiliare în emisiunea respectivă – 650 000 (șase sute cincizeci mii);

11. Numărul total de valori mobiliare din clasa respectivă (ținând cont de emisiunea în cauză)- 7 775 578 (șapte milioane șapte sute șaptezeci și cinci mii cinci sute șaptezeci și opt);

12. Mărimea (mărimea posibilă) emisiunii în expresie numerică și valorică, cota valorilor mobiliare subscrise – 650 000 (șase sute cincizeci mii) acțiuni, 11 700 000 (unsprezece milioane șapte sute mii) lei, 100%;

13. Modul și formele de achitare a valorilor mobiliare, denumirea patrimoniului primit în contul achitării:

Pentru rezidenți – depunere (transfer bancar) a mijloacelor bănești în contul Emitentului în valută națională deschis la BC „Moldindconbank”SA;

Pentru nerezidenți – transfer bancar a mijloacelor bănești în contul Emitentului în valută străină (USD) la BC „Moldindconbank”SA;

14. Prețul de plasare a unei valori mobiliare – 18 (optsprezece) lei, metoda de determinare a prețului de plasare – mărimea valorii nominale a acțiunilor din clasa I;

15. Cota valorilor mobiliare, la neplasarea cărora emisiunea va fi considerată ca neefectuată – 50%;

16. Descrierea drepturilor pe care le conferă valoarea mobilă din clasa respectivă și a altor caracteristici distinctive: dreptul acționarului de a participa la conducerea Societății, de a primi dividende, precum și o parte din bunurile Societății în cazul lichidării acesteia;

17. Metoda de plasare a valorilor mobiliare (publică sau închisă) – închisă;

18. Termenele inițiale și finale ale plasamentului valorilor mobiliare din emisiunea respectivă – 09.12.2015, ora 15.00 – 30.12.2015, ora 15.00;

19. Scopurile concrete (direcțiile) de utilizare a mijloacelor, mobilizate în procesul emisiunii: dezvoltarea Societății;

20. Organizarea procesului de plasare (de sine stătător sau prin intermediari) – de sine stătător;

21. Alte clauze esențiale ale emisiunii:

- 21.1. Acționarii societății au dreptul de preemțiune la emisiunea suplimentară închisă de acțiuni, ce le oferă dreptul de a se subscrie la acțiunile din emisiunea dată, proporțional cotei din capitalul social, reprezentată de acțiunile deținute la data de subscriere. Dreptul de preemțiune se exercită în perioada de plasare a acțiunilor – 09.12.2015, ora 15.00 – 30.12.2015, ora 15.00;

- 21.2. Acționarul are dreptul să renunțe, parțial sau integral, la dreptul său de preemțiune și/sau să cesioneze acest drept altor acționari. Renunțarea la dreptul de preemțiune se efectuează tăcut, iar cesionarea – prin semnarea unui contract de cesiune.

- 21.3. Subscrierea la acțiunile emisiunii se efectuează la sediul „Zorile”SA, pe adresa mun. Chișinău, str. Calea Leșilor nr. 8, în perioada 09.12.2015, ora 15.00 – 30.12.2015, ora 15.00, în orele de program 9.00-17.00, cu excepția zilelor de odihnă și sărbătoare. Telefon de contact – 0(22) 83 74 48;

- Actionarii, doritori a se subscrie la acțiunile emisiunii suplimentare se vor adresa personal sau prin reprezentant, împuternicit conform legislației în vigoare, la administrația „Zorile”SA pentru semnarea contractului de subscriere la acțiunile emisiunii suplimentare.

- 21.4. Acțiunile nesubscrise după realizarea dreptului de preemțiune a acționarilor nu se propun altor acționari sau persoane terțe.

- 1.3. A împuternici Directorul general dl Fiodor Iacovlenco la data de 30.12.2015, ora 15.00 să închidă Lista subscriitorilor la acțiunile emisiunii suplimentare închise și să prezinte informația Consiliului societății pentru aprobarea dării de seamă asupra rezultatelor emisiunii suplimentare închise de acțiuni. (Pentru – 6 895 358 voturi, Împotriva – 431 voturi)

2. **A aproba procesul verbal al Comisiei de numărare a voturilor. (Pentru – 6 895 358 voturi, Împotriva – 431 voturi).**

„Trandafir Roz” S.A.

COMUNICAT INFORMATIV

Modificările în lista acționarilor care dețin cel puțin 5 la sută din acțiunile cu drept de vot ale „Trandafir Roz” S.A. (sediul societății: str. Trandafirilor, 13/1, mun. Chisinau, Republica Moldova)

Maliutina Taisia., c/f 2006042056953, cu adresa juridică: str. Trandafirilor 31/5 ap. 36, mun. Chișinău, a procurat 10 610 acțiuni, ceea ce constituie 5,30% din numărul total de acțiuni cu drept de vot ale „Trandafir Roz” S.A. cu numărul înregistrării de stat al acțiunilor (ISIN) – MD14RROZ1000. În total Maliutina Taisia deține în total 5,30% din acțiunile cu drept de vot ale acestei societăți. Data producerii evenimentului 08.12.2015

Stimate acționar

„Piscicola Gura Bicului” SA

Organul executiv „Piscicola Gura Bicului”SA în baza deciziei Consiliului Societății din 09 decembrie 2015 anunță convocarea adunării generale extraordinare a acționarilor, cu prezența acționarilor, care va avea loc la 18 ianuarie 2016 pe adresa: str. Calea Leșilor, 10, mun Chișinau.

ORDINEA DE ZI A AGEA:

1. Privind majorarea capitalului social al Societății prin convertirea datoriilor în emisiunea suplimentară închisă de acțiuni ordinare nominative ale Societății.
2. Privind aprobarea raportului despre rezultatele emisiunii și a listei subscriitorilor emisiunii a III suplimentare închise de acțiuni ordinare nominative a “Piscicola Gura Bicului” S.A.
3. Aprobarea modificărilor și completărilor la Statutul Societății.
4. Privind autentificarea semnăturilor președintelui și secretarului adunării generale extraordinare a acționarilor de către Comisia de cenzori a Societății.

Inceputul adunării – orele 10.00.

Inceputul înregistrării – orele 9.00

Lista acționarilor care au dreptul să participe la Adunarea generală este perfectată la 18 decembrie 2015. Cu materialele pregătite pentru ținerea adunării acționarii pot face cunoștința, începând cu 08 ianuarie 2016 la adresa: str. Calea Leșilor, 10, mun. Chișinau, în zilele de lucru de la 16.00 pînă la 17.00.

Acționarii sunt obligați să aibă asupra lor pașaportul sau buletinul de identitate, iar în cazul transmiterii dreptului de vot, procura autentificată în modul stabilit de legislația în vigoare a RM.

Organul executiv

Compania de Asigurări “Moldova-Astrovaz” SA

anunță acționarii despre convocarea Adunării Generale extraordinare a Acționarilor în conformitate cu Decizia Organului Executiv al Societății din 14 decembrie 2015 care se va ține la data de 24 decembrie 2015 cu prezența acționarilor. Adunarea se va petrece pe adresa: mun. Chișinău, str. A. Șciusev 42.

ORDINEA DE ZI:

1. Modificarea capitalului social al CA „Moldova-Astrovaz” SA;
2. Diverse.

Înregistrarea acționarilor 09.00-09.45.

Începutul Adunării 10.00.

Lista acționarilor cu drept de participare la adunare a fost perfectată conform situației din 14.12.2015.

Înregistrarea acționarilor pentru participarea la Adunarea generală se va efectua în baza buletinului de identitate, iar a reprezentanților sau deținătorilor nominali – în baza actului legislativ, procurii, contractului sau a actului administrativ.

Cu materialele de pe ordinea de zi acționarii pot lua cunoștință începând cu data de 17.12.2015 la sediul Societății, între orele 9.00-18.00, cu excepția zilelor de odihnă.

Telefon de contact: 0 (22) 24-17-16.

Spre atenția acționarilor SA “MUGUREAN”

Organul Executiv al SA “MUGUREAN” anunța acționarii, conform Adunării Generale a acționarilor din 16 mai 2015, a stabilit plata dividendelor pentru trimestrul IV, anul 2015 în marime de 11.00 lei pentru fiecare acțiune.

Dividendele vor fi acitate acționarilor începând cu 25 decembrie 2015.

Adresa: mun. Chisinau, str. Matei Basarab, 5/1 magazin “LINELLA”, în fiecare zi de vineri – orele 10.00 – 12.00 pe parcurul lunii ianuarie – februarie 2016.

Administratia SA “MUGUREAN”

Ежемесячный
бюллетень НКФР –
октябрь 2015 г.

2

Решения
Национальной комиссии
по финансовому рынку

3

НКФР приступила к оценке
возможностей по надзору
в рамках проекта
при поддержке ЕС

4

Объём взяток в Молдове снизился на 3,3%

Transparency International Moldova: Общий размер выплаченных гражданами и предпринимателями взятки в 2015 г. составил 1 млрд 241 тыс. леев, что на 3,3% меньше, чем в 2014 г.

Таковы результаты исследования «Коррупция в Молдове: восприятие и личный опыт предпринимателей и домохозяйств», подготовленного неправительственной организацией Transparency International Moldova. В частности, согласно исследованию, в нынешнем году домохозяйства выплатили в форме взятки около 860 млн леев (в 2014 г. – 891 тыс. леев), а экономические агенты – 381 млн леев (в 2014 г. – 392 тыс. леев).

Общая сумма взяток несколько сократилась в связи с предпринимаемыми в стране мерами по борьбе с коррупцией, а также из-за бедности населения. Чаще всего представители домохозяйств прибегают к даче взятки работникам медучреждений (60,2% всех респондентов), органов местной власти (26,8%) и образовательных учреждений (21,9%). Отмечается, что, с учетом инфляции, размер взятки в медицинской сфере сократился на 1/3, а в органах полиции – вырос на 1/5. Предпринимателям чаще всего приходилось давать взятки работникам налоговых органов (75,8% от общего числа респондентов), санитарно-эпидемиологическим инспекторам (59,3%), а также пожарным инспекторам (56,9%). По срав-

нению с предыдущим годом, существенно снизился размер взятки на таможне, а неофициальные выплаты в налоговой системе сохраняются на прежнем уровне.

Респонденты отметили, что по собственной инициативе они чаще всего дают взятки в медучреждениях, а под давлением – в судах и в таможенных органах. По расчетам Transparency International Moldova, в нынешнем году средний размер взят-

ки составлял от 1,3 тыс. леев в медучреждениях и 1,6 тыс. леев в органах полиции до 6 тыс. леев в налоговых органах и 12,4 тыс. леев в органах прокуратуры. Больше всего взятки в денежном выражении получили медучреждения – 281 млн леев и полиция – 96,9 млн леев, а меньше всего – 25,9 млн леев – налоговые органы. За взяточничество в 2015 г. было привлечено к уголовной ответственности 85 полицейских, 11 налоговиков, 10 работ-

ников медучреждений, 8 работников судебных инстанций, 1 таможенник и 1 прокурор.

Исследование проводилось в октябре-ноябре 2015 г. при финансовой поддержке МИД Норвегии и ПРООН. В нем приняли участие 1099 граждан и 513 экономических агентов из всех районов страны. Погрешность исследования составляет 2,9% для домохозяйств и 4,4% – для сферы предпринимательства.

InfoMarket

Курс валют
на 16.12.2015

Валюта	Ставка	Курс
USD	1	19.7682
EUR	1	21.7599
UAH	1	0.8376
RON	1	4.8317
RUB	1	0.2801

CAPITAL Market

**ВНИМАНИЮ
АКЦИОНЕРНЫХ
ОБЩЕСТВ!**

Объявления и годовые отчеты эмитентов принимаются по адресу:

ziarulcm@gmail.com
тел.: 022 22-12-87;
факс: 022 22-05-03

Банковские реквизиты **Фонда компенсации инвесторов** открыты в соответствии с Положением о Фонде компенсации инвесторов, утвержденным Постановлением Национальной комиссии по финансовому рынку №32/2 от 16.06.2014:

Национальная комиссия по финансовому рынку

Налоговый код:
1007601001293,
BC „Victoriabank” SA
филиал №11 Кишинев
Код банка: VICBMD2X883;
Банковский счет:
225181145.

Внимание профучастников финансового рынка и заинтересованных лиц!

На сайте газеты Capital Market появилась новая опция для упрощения поиска информации, опубликованной эмитентами (годовые отчеты, объявления). В категории «Объявления» (верхнее меню сайта) появился дополнительный фильтр. Посетитель, введя наименование интересующей организации, получает список номеров газеты, где была опубликована информация данного эмитента. Открыв ссылку, найдете номер страницы и тип публикации (годовой отчет, объявление).

Подпишись!

Подпишись на газету
Capital Market в любом отделении
«Poșta Moldovei» страны или
у наших распространителей:

Moldpresa (022) 222221
Pressinform-Curier (022) 237187
Агентство “Ediții Periodice” (022) 233740

Moldpresa®
Tu alegi, noi difuzăm!

Национальная комиссия по финансовому рынку

БЮЛЛЕТЕНЬ • 10 • 2015

РЫНОК КАПИТАЛА

ПЕРВИЧНЫЙ РЫНОК

В октябре 2015 года Национальная комиссия по финансовому рынку (НКФР) зарегистрировала в Государственном реестре ценных бумаг (ГРЦБ) 3 эмиссии акций на сумму 39,35 млн леев, в том числе 2 дополнительные эмиссии акций на общую сумму 39,33 млн леев и 1 эмиссию акций, осуществленную при учреждении общества на сумму 0,02 млн леев, что отражено в *Таблице №1*.

Объем эмиссий акций в октябре 2015 года снизился, по сравнению с соответствующим месяцем прошлого года, на 39,35 млн леев (*Диаграмма №1*).

В январе-октябре 2015 года было осуществлено 52 эмиссии акций на сумму 198,07 млн леев, что на 952,38 млн леев или примерно в 5,81 раза меньше, по сравнению с аналогичным периодом предыдущего года (*Диаграмма №2*).

Динамика количества и объема эмиссий ценных бумаг в январе-октябре 2011-2015 годов отражена в *Диаграмме №2* и *Диаграмме №3*.

Иностранные инвестиции составили 48,23 млн леев или 24,35% от общего объема инвестиций за отчетный период.

Объем иностранных инвестиций в 2015 г. снизился на 730,54 млн леев или на 93,81% по сравнению с предыдущим годом (*Диаграмма №4*).

ВТОРИЧНЫЙ РЫНОК

В октябре 2015 года объем сделок с корпоративными ценными бумагами составил 9,62 млн леев по 491 сделке.

Кроме того, наблюдается снижение объема сделок с 135,83 млн леев в апреле до 9,62 млн леев в октябре, а количество сделок носит непостоянный характер (*Диаграмма №5*).

В октябре 2015 года НКФР утвердила проспект публичного добровольного предложения о получении контроля, объявленного оферентом Андреем Команом, предметом которого является приобретение 78159 простых именных акций, выпущенных совместным молдо-германским предприятием Торговой базой GRISAN HAMB SA (ул. Митрополита Варлаама, 56, мун. Кишинев, IDNO 1003600043182) по цене 4,00 лея за акцию сроком действия 15 дней с момента объявления (Постановление НКФР №54/7 от 09.10.2015, Monitorul Oficial №291-295/2166 от 23.10.2015).

РЕГУЛИРУЕМЫЙ РЫНОК

В октябре 2015 года на регулируемом рынке было осуществлено 14 сделок на сумму 4,65 млн леев.

Так, в структуре сделок на регулируемом рынке за отчетный период максимальная доля принадлежит сделкам, осуществленным посредством публичных предложений на вторичном рынке – 86,24% или 4,01 млн леев. Сделки купли-продажи составили 7,74% или 0,36 млн леев от общего объема сделок на регулируемом рынке. Сделки по голосовым аукционам (единицами пакетами) составили 5,38% или 0,25 млн леев и другие виды сделок – 0,64% или 0,03 млн леев от общего объема сделок на регулируемом рынке (*Диаграмма №6*).

Доля сделок на регулируемом рынке в октябре 2015 года составила 48,34% от общего объема сделок на вторичном рынке за этот период (*Диаграмма №7*).

Доля сделок на регулируемом рынке в октябре 2015 года составила 2,85% от общего количества сделок за отчетный месяц (*Диаграмма №8*).

ВНЕ РЕГУЛИРУЕМОГО РЫНКА

Согласно отчетам, представленным субъектами в октябре 2015 года, вне регулируемого рынка было осуществлено 477 сделок на сумму 4,97 млн леев.

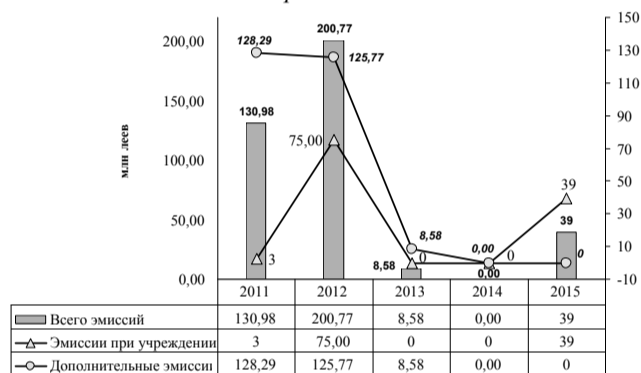
В структуре внебиржевых сделок за отчетный период наибольшая доля по объему приходится на сделки купли-продажи – 43,46% или 2,16 млн леев.

Кроме того, 56,54% или 2,1 млн леев распределено по следующим категориям сделок: дарение между лицами, являющимися супругами, родственниками или близкими до II уровня включительно, – 36,22% или 1,80 млн леев; безвозмездная передача ценных бумаг на условиях Закона об управлении разгосударствления публичной собственности – 13,28% или 0,66 млн леев; другие виды сделок – 7,04% или 0,35 млн леев (*Диаграмма №9*).

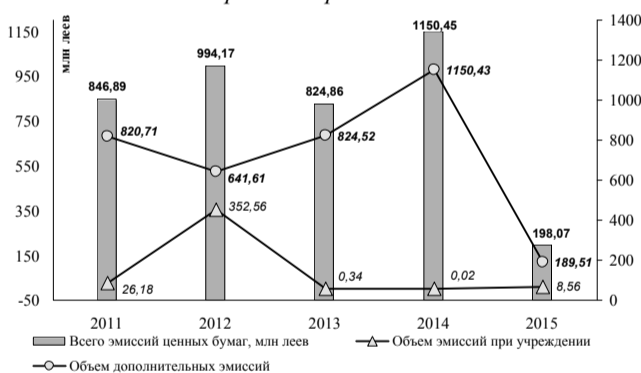
Национальная комиссия по финансовому рынку:
MD 2012, мун. Кишинев, б-р Штефана чел Маре, 77,
тел. (373 22) 859 401; www.cnpf.md

Управление внешних отношений и развития:
тел. (373 22) 859 430

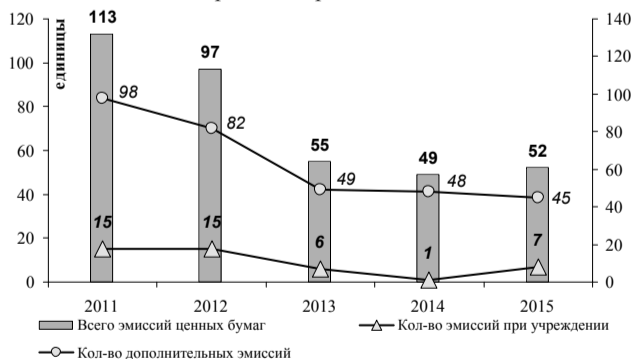
Диаграмма №1 Объем эмиссий ценных бумаг в октябре 2011-2015 гг.

Диаграмма №2 Объем эмиссий ценных бумаг в январе-октябре 2011-2015 гг.

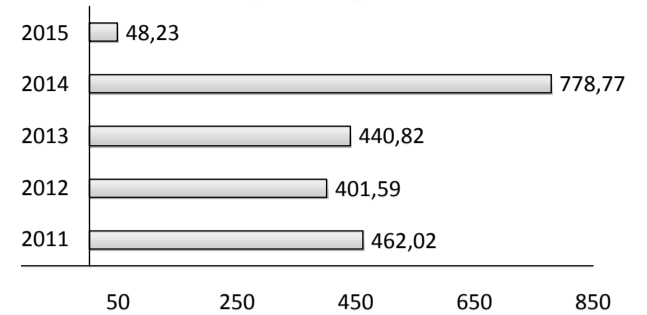
Диаграмма №3 Количество эмиссий ценных бумаг в январе-октябре 2011-2015 гг.

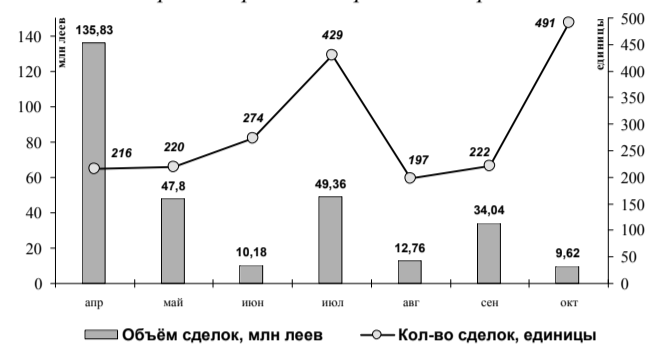
Таблица №1 Эмиссии ценных бумаг, зарегистрированные в ГРЦБ в октябре 2015 г.

Наименование эмитента	Код ISIN ценных бумаг	Сумма эмиссии, леев	Кол-во размещенных ценных бумаг, единиц	Номинальная стоимость ценной бумаги, леев	Стоимость размещения ценной бумаги, леев	Уровень котировки на ФБМ
Дополнительные эмиссии акций						
S.A. „ZORILE”	MD14ZORI1001	28377126	1576507	18	18	-
S.A. „DONARIS VIENNA INSURANCE GROUP”	MD14DORG1009	10953031,46	283 978	27	38,57	-
Всего		39 330 157,46				
Эмиссии акций, осуществленные при учреждении общества						
S.A. „INVAINVEST”	MD14INVT1004	20000	20000	1	1	-
Всего		20000				
Итого		39 350 157,46				

Диаграмма №4 Объем иностранных инвестиций в январе-октябре 2015 г.

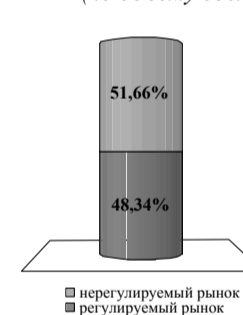
Диаграмма №5 Ежемесячная динамика сделок на вторичном рынке в апреле-октябре 2015 г.

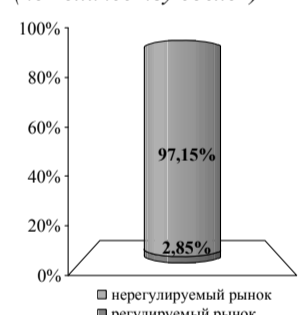
Диаграмма №6 Структура сделок на регулируемом рынке в октябре 2015 г.

Диаграмма №7 Структура сделок на вторичном рынке, октябрь 2015 г. (по объему сделок)

Диаграмма №8 Структура сделок на вторичном рынке, октябрь 2015 г. (по количеству сделок)

Диаграмма №9 Структура сделок, осуществленных вне регулируемого рынка в октябре 2015 г.

Решения Национальной комиссии по финансовому рынку

В ходе очередного заседания Административного совета Национальной комиссии по финансовому рынку, состоявшегося 11 декабря 2015 года, был рассмотрен ряд вопросов.

Административный совет НКФР принял решение выдать CIA ASITO SA предварительное согласие на оплату по запросу, направленному AVUS Italia, с депозитного счета в долларах США, открытого в BC MOLDINDCONBANK SA путем трансфера на текущий счет, открытый в этом же банке, суммы, эквивалентной сумме в долларах США, чтобы финансовые средства, полученные от возврата доли перестраховщика, были переведены обратно на депозитный счет в долларах США, открытый в BC MOLDINDCONBANK SA, обратив внимание CIA ASITO SA и BC MOLDINDCONBANK SA на возможность использования финансовых средств только для удовлетворения запроса на оплату, направленного AVUS Italia.

Административный совет НКФР принял решение внести изменения в Постановление Национальной комиссии по финансовому рынку №26/10 от 13 июня 2013 года «о страховых премиях обязательного страхования автогражданской ответственности».

Кроме того, было утверждено и решение о внесении изменений и дополнений в Постановление Национальной комиссии по финансовому рынку №20/5 от 16.05.2008 «об утверждении формы и содержания заявлений о страховании, страховых договоров и страховых полисов для обязательного страхования гражданской ответственности за ущерб, причиненный автотранспортными средствами, в результате включения Республики Азербайджан в систему «Зеленая карта» в качестве временного члена.

Изучив результаты комплексной проверки соблюдения законодательства в сфере страхования страховой компанией ASTERRA GRUP SA, Административный совет НКФР принял решение оштрафовать данную компанию, перевести штраф в государственный бюджет, повторно предписать руководству страховой компании ASTERRA GRUP SA безусловно соблюдать положения законодательных и нормативных актов, а также принять меры по устранению нарушений, отраженных в

акте проверки, начать процедуру привлечения к административной ответственности должностных лиц страховой компании ASTERRA GRUP SA, объявить компанию в течение месяца сообщить Национальной комиссии по финансовому рынку о принятых мерах.

Изучив представленные заявления, Административный совет НКФР принял решение переоформить лицензии:

– страховой компании ASTERRA GRUP SA серии CNPF №000692, выданную 13 сентября 2011 года на неограниченный срок, на право осуществления деятельности в сфере страхования (общее страхование), путем замены приложения к лицензии с включением следующих адресов, по которым осуществляется лицензируемая деятельность: ул. И. Франко, 44/А, мун. Бельцы; ул. Киевская, 141, мун. Бельцы; ул. Д. Кантемира, 1, г. Дрокия; Шоссе M14 км 0+200, Бричанский район, Таможенный пункт Крива;

– страховой компании DONARIS VIENNA INSURANCE GROUP SA серии CNPF №000775, выданную 29 марта 2011 года на неограниченный срок, на право осуществления деятельности в сфере страхования (общее страхование), с: а) изменением юридического адреса с ул. 31 Августа 1989, 108/1 на Московский проспект, 15/7, мун. Кишинев; б) включением следующего адреса, по которому осуществляется лицензируемая деятельность: ул. Кишиневская, 11, оф. 8, Новые Анены.

Изучив запрошенные документы, Административный совет НКФР принял решение разрешить исключить из Государственного реестра юридических лиц ссудо-сберегательную ассоциацию ARSUL из села Украинки Каушанского района в результате ликвидации.

В ходе заседания принято решение переоформить лицензию AEI CIRCULAR-FIN серии CNPF №000181, выданную 05 марта 2009 года на неограниченный срок, на право осуществления деятельности в сфере ссудо-сберегательных ассоциаций путем изменения юридического адреса с села Гэлзешь Рышканского района на село Мэлзешь того же района с выдачей нового формуляра лицензии.

Кроме того, принято решение зарегистрировать в Государственном реестре ценных бумаг:

– изменение наименования совместного предприятия TELEMEDIA GROUP SA на акционерное общество ORANGE SYSTEMS с изменением номера ISIN ценных бумаг;

– уменьшение уставного капитала акционерного общества TRICON на 5 810 945 леев путем аннулирования 166027 казначейских акций. Уставный капитал компании после уменьшения составит 10 664 920 леев (304 712 простых именных акций номинальной стоимостью 35 леев).

Рассмотрев представленные заявления и материалы, Административный совет НКФР принял решение разрешить реорганизацию акционерного общества OLERO путем преобразования в общество с ограниченной ответственностью. Административный совет НКФР принял решение переоформить лицензию оператора рынка серии CNPF №000823, выданную акционерному обществу BURSA DE VALORI A MOLDOVEI 11 мая 2015 на неограниченный срок, путем замены приложения к лицензии с изменением пункта 1: слова «регулируемый рынок» заменить на слова «один или несколько регулируемых рынков и/или многосторонние торговые системы (МТС)».

Административный совет НКФР принял решение утвердить проспект добровольного публичного предложения, объявленного офферентом SRL RBT-CAPITAL, предметом которого является приобретение 58 305 простых именных акций, выпущенных акционерным обществом DALIA, по цене 10,00 леев за акцию, сроком действия 16 дней с момента объявления.

Кроме того, Административный совет НКФР принял решение утвердить проспект обязательного публичного предложения, объявленного офферентом SRL DROSERA, предметом которого является приобретение 27 630 простых именных акций, выпущенных акционерным обществом BEERMASTER, по цене 58,32 лея за акцию, сроком действия 30 дней с момента объявления.

Кроме того, утвержден проект Постановления Национальной комиссии по финансовому рынку о внесении изменений и дополнений в Положение о выдаче лицензий и разрешений на рынке капитала, направив его на визирование заинтересованным органам и учреждениям, а также предложив на публичные слушания на условиях публичной действующего законодательства.

ТЕЛЕФОН ДОВЕРИЯ

Телефон доверия был создан в целях более эффективного сотрудничества с гражданским обществом по предупреждению нарушений и служебных злоупотреблений, уже допущенных или допускаемых сотрудниками Национальной комиссии по финансовому рынку, а также профучастниками, работающими на рынке ценных бумаг, страхования, микрокредитования и коллективных инвестиций.

Телефон доверия: (+373 22) 859-405.

E-mail: info@cnprf.md

Объявление НКФР

Во исполнение положений статьи 6 Закона №192-XIV от 12.11.1998 г. «О Национальной комиссии по финансовому рынку», Национальная комиссия по финансовому рынку сообщает банковские реквизиты, куда должны переводиться сборы и регуляторные платежи для обеспечения функционирования:

Фискальный код 1007601001293; BC «Victoriabank» S.A., филиал №11; Банковский код VICBMD2X883; Банковский счет 2251311138

Пессимистичные настроения немецкого инвестора Sudzucker Moldova

Отсутствие уверенности в радикальных изменениях в Молдове вызывает у немецкого инвестора совместного предприятия (СП) Sudzucker Moldova «пессимистичные настроения».

В интервью агентству «ИНФОТАГ» спикер правления предприятия Александер Косс сказал, что в последние годы у него «болит сердце от того, что происходит вокруг».

«Огромные средства инвестированы, чтобы превратить свеклосахарный комплекс Молдовы в современную, высокотехнологичную, конкурентоспособную и близкую к европейским стандартам отрасль. Но сейчас приходится испытывать дискомфорт из-за растущих рисков ведения бизнеса в стране», – отметил Косс.

Он напомнил, что он в свое время убеждал немецких инвесторов продолжать вкладывать деньги в экономику РМ, веря в неизбежность ее движения по пути прогресса.

«Начальный этап был катастрофическим, потому что на рынке сахара РМ шла борьба с тростниковым сахаром «не на жизнь, а на смерть». Но в конечном итоге здравый смысл восторжествовал. Здоровая динамика в отрасли отслеживалась с 2003 по 2009 г.», – отметил директор компании.

По его словам, до сих пор вместо того, чтобы заниматься производством сахарной свеклы и сахара, зачастую приходится снова и снова доказывать очевидную для любого эксперта бредовость идей авторов различных серо-черных схем, реализация которых может подкосить всю отрасль.

«Особенно неприятно то, что эти авторы находят поддержку у некоторых малограмотных, сменяющихся как в калейдоскопе чиновников, которые вместо того, чтобы делать то, что должны, борются с нами за свои «схемы» с завидным упорством», – сказал Косс.

Он привел пример «неэффективности инвестиций» в биогаз, который СП получает в Дрокии за счет переработки свекловичного жома.

«Первоначальный расчет рентабельности инвестиций в это важное для страны направление сейчас неактуален. Мы целый год согласовывали тариф на электроэнергию, естественно, в национальной валюте. И, в результате, сегодня наш тариф за «зеленую энергию» почти в два раза ниже, чем тариф операторов этого рынка. Хотя должно быть наоборот», – заметил он.

Справка «ИНФОТАГ»: СП Sudzucker Moldova является лидером свеклосахарной отрасли РМ. Ему принадлежат три сахарных завода. В производстве сахара задействованы Дрокиевский и Фалештский заводы. На базе Александренского завода действует логистический и упаковочный центр. В 2014 г. компания произвела более 120 тыс. тонн сахара или 68% от его общего объема. Мажоритарный акционер компании – концерн Sudzucker AG, крупнейший производитель сахара в Европе.

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

О повторном предписании некоторым ссудо-сберегательным ассоциациям представить специализированные отчеты

№63/4 от 03.12.2015 (в силу 11.12.2015)

Мониторинг Официал ал Р. Молдова

№332-339 ст. 2409 от 11.12.2015

В результате мониторинга исполнения Постановления Национальной комиссии по финансовому рынку №58/8 от 29.10.2015 «О непредставлении некоторыми ссудо-сберегательными ассоциациями специализированных отчетов» (Официальный монитор Республики Молдова, 2015, №302-305, ст. 2213), было установлено неисполнение требований пункта 1 постановления путем непредставления ссудо-сберегательной ассоциацией «POIANA-CREDIT» (село Пояна, район Шолдзешть, IDNO 1004606002146) и ссудо-сберегательной ассоциацией «MĂGDĂCEȘTI» (село Мэгдэчешть, район Криулень, IDNO 1011600004296) специализированных отчетов за II и III кварталы 2015 отчетного года.

На основании ст. 1,3, ст. 8 п. б), с) и f), ст. 9 ч. (1) п. d), e) и r), ст. 21 ч. (1), ст. 22 ч. (3), ст. 25 ч. (2) Закона №192-XIV от 12.11.1998 «О Национальной комиссии по финансовому рынку» (повторно опубликован в Официальном мониторе Республики Молдова, 2007, №117-126 BIS), ст. 9 ч. (2) п. б) и e), ст. 32 ч. (1), ст. 44 ч. (2), ст. 46 ч. (1), (2) и (5), ст. 49 ч. (1) п. а), с) и e) Закона №139-XVI от 21.06.2007 «О ссудо-сберегательных ассоциациях» (Официальный монитор Республики Молдова, 2007, №112-116, ст. 506), ст. 8 ч. (1) п. с) пп. 36) и ст. 21 ч. (2) п. f) Закона №451-XV от 30.07.2001

«О регулировании предпринимательской деятельности путем лицензирования» (повторно опубликован в Официальном мониторе Республики Молдова, 2005, №26-28, ст. 95) Национальная комиссия по финансовому рынку

ПОСТАНОВЛЯЕТ:

1. Повторно предписать администраторам ссудо-сберегательной ассоциации «POIANA-CREDIT» и ссудо-сберегательной ассоциации «MĂGDĂCEȘTI» в течение 15 рабочих дней с даты вступления в силу настоящего постановления представить Национальной комиссии по финансовому рынку указанные отчеты.

2. Предупредить администраторов ссудо-сберегательной ассоциации «POIANA-CREDIT» и ссудо-сберегательной ассоциации «MĂGDĂCEȘTI» что в случае несоблюдения положений пункта 1 настоящего постановления лицензии для осуществления деятельности будут отозваны.

3. Контроль над исполнением настоящего постановления возложить на генеральное управление коллективных инвестиций и микрофинансирования.

4. Настоящее постановление вступает в силу согласно ст. 22 ч. (3) Закона №192-XIV от 12.11.1998 «О Национальной комиссии по финансовому рынку».

ЗАМ. ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НАЦИОНАЛЬНОЙ КОМИССИИ ПО ФИНАНСОВОМУ РЫНКУ
Юрие ФИЛИП

CAPITAL Market

Периодическое издание НКФР

Индекс подписки:

Moldpres: 67770

Posta Moldovei: PM21700

Издатель: CAPITAL MARKET I.S.

Регистрационный №:

1003600114204, 27 октября 2003 года

Учредитель: Национальная Комиссия

по финансовому рынку

Административный совет:

Председатель: Юрие ФИЛИП,

Елена ВАСИЛАКЕ, Михай ДОРУК,

Зоя ТУЛБУРЕ, Надежда ФИЛИП.

Главный редактор:

Геннадий ТУДОРЯНУ

Тел.: /373 22/ 229-445

Заместитель главного редактора:

Лилия АЛКАЗЭ

Тел.: /373 22/ 220-513

Прием объявлений и отчетов:

ziarulcm@gmail.com

Тел.: /373 22/ 22-12-87, 22-77-58

Факс: /373 22/ 22-05-03

Адрес: ул. Василе Александри, 115.

(угол бул. Штефан чел Маре)

Расчетный счет: 22249111050,

c/f 1003600114204,

BC «Victoriabank», S.A., fil.11, Chișinău,

BIC VICBMD2X883.

В номере использованы материалы информацион-

ных агентств «Moldpres» и «InfoMarket».

Статьи, помеченные знаком , публикуются

на правах рекламы.

Каждый материал, опубликованный на страницах

«Capital Market», отражает точку зрения его автора,

которая может не совпадать с точкой зрения

редакции. Перепечатка текстов и фотоснимков раз-

решается только с письменного согласия издания.

Отпечатано в типографии «Edit Tipar» SRL

НКФР приступила к оценке возможностей по надзору в рамках проекта при поддержке ЕС

Начиная с осени 2015 года, Национальная комиссия по финансовому рынку участвует в проекте Twinning, финансируемом ЕС, основной задачей которого является развитие и внедрение надзора, основанного на рисках всех секторов небанковского финансового рынка. Проект рассчитан на два года и реализуется при помощи Комиссии по финансовому надзору Польши, где произошло быстрое и устойчивое развитие финансовой системы за последние 15 лет деятельности.

В рамках проекта предусмотрен ряд мероприятий, больше всего изменений должно произойти внутри НКФР. Для укрепления операционных и институциональных возможностей комиссии внутренние процедуры и правила регулятора должны быть изменены в соответствии с европейской практикой. Так, будет изучено и пересмотрено законодательство, наделяющее НКФР полномочиями по надзору. Кроме того, будут пересмотрены и ее возможности в сфере пруденциального надзора, в том числе данные о рынке и система электронного надзора.

Глава управления внешних связей и развития при НКФР Вероника Кухал сообщила, что в ходе внедрения проекта основное внимание будет уделяться передаче знаний и использованию лучшей практики Польши в сфере финансового рынка, учитывая регулирующие нормы Республики Молдова.

Так, с 30 ноября по 4 декабря специалисты НКФР прошли курс обучения и консультаций, заключающийся в пересмотре и оценке надзорных полномочий комиссии в секторе информационных технологий, модераторами которых были три эксперта из IT-департамента Комиссии по финансовому надзору Польши.

В ходе консультаций сотрудники комиссии выяснили, что существует существенная разница между польской комиссией и НКФР, в том числе и на уровне организации. Например, департамент информационных технологий при КФН состоит из четырех управлений: развития приложений и поддержки; IT-службы; систем IT и проектов IT. Всего КФН насчитывает около тысячи сотрудников, около 50 из которых работают в IT-департаменте, в то время как в НКФР работают 90 сотрудников, в том числе 5 специалистов в обла-

сти информационных технологий.

С другой стороны, отмечено, что польская комиссия осуществляет надзор и за субъектами банковского сектора.

Несравнимы и объемы IT-услуг, предоставляемых КФН. Так, кроме тысячи сотрудников польской комиссии, ее IT-системы используют более 10 тысяч внешних пользователей (субъекты, поднадзорные КФН). Кроме того, IT-департамент КФН располагает более чем 100 различными информационными системами, обрабатывает свыше 260 видов отчетов и ежедневно анализирует около 150 Гб данных.

Польские эксперты сообщили молдавским коллегам, что их департамент работает на основе стратегии развития IT-регулятора на 2014-2018 годы, которая включает разработку ряда специальных IT-проектов, развитие аналитических систем, систем отчетности и хранения данных. По их словам, нынешняя система программного регулятора в сфере сбора и хранения данных поднадзорных субъектов — одна из самых современных среди европейских профильных органов.

В ходе своей миссии в Кишиневе польские эксперты поделились опытом и предоставили информацию о том, как работают IT-системы КФН, как они развивались и каков их потенциал. Кроме того, польские коллеги представили информационные системы, разработанные специалистами КФН, используемые в настоящее время в процессе регулирования и пруденциального надзора. Среди прочего, они включают и аналитические системы, системы отчетности согласно требованиям ЕС, а также различные системы, включающие реестры и системы публикации. Молдавским специалистам сообщили, что все эти системы разделены в зависимости от потребностей секторов. Так, для банковского рынка есть своя система с особыми требованиями к отчетам и обработке данных, для рынка капитала другая система и другие требования, то же самое и для пенсионной системы и страхования, у всех особые условия.

Кроме этого, польская комиссия располагает и другими системами, используемыми для надзора за рынком. Они предусматривают обработку данных, накопленных в системах отчетности, и генерирование различных показателей, например анализ данных, выявление и указание рисков, расчет показателей раннего предупреждения. Отсюда комиссии поступают сигналы о появившихся рисках в определенных секторах.

В этой связи польские эксперты рекомендовали молдавскому регулятору развивать IT-системы собственными силами, так как

специалисты НКФР, участвующие в разработке систем, лучше знают, как ими управлять изнутри, у них есть навыки развития систем по мере развития рынка.

«Обучение, посвященное информационным технологиям, было очень полезным специалистам из IT-управления при НКФР. Мы понимаем, что без современных IT-систем сложно обеспечить эффективный надзор и быстро и максимально точно выявить риски, характерные для финансового рынка», — отметила глава управления внешних связей и развития при НКФР.

В свою очередь начальник управления информационных технологий при НКФР Тудор Браниште отметил, что любая деятельность будет иметь успех, если в ее основе лежит стратегия развития информационных систем, концепция их автоматизации, а также эффективный план непрерывной поддержки. «В ходе обучения польскими экспертами были проанализированы системы, используемые КФН и НКФР, уровень развития IT-инфраструктуры, аналитических систем, систем онлайн мониторинга и отчетности. Высказанные рекомендации дают нам возможность выполнить поставленные задачи и восполнить те пробелы, с которыми сталкивались польские специалисты на этапе разработки и внедрения информационных систем», — считает Тудор Браниште.

По его словам, консультации будут проводиться в течение всего периода действия проекта Twinning.

«Я бы отметил тот факт, что эксперты привезли конкретные предложения по процедурам запуска и управления проектами, а также внедрения и эксплуатации проектов согласно европейским стандартам. Кроме того, были изучены ряд проектов в сфере сбора и хранения данных поднадзорных субъектов, которые были бы полезны в работе НКФР. Также польские эксперты подчеркнули значение IT-управления в той мере, в какой развивается рынок, необходимость наличия собственной команды разработчиков, способной ответить на все изменения на рынке», — отметил Тудор Браниште.

«Мы высоко ценим эффективность курсов проекта Twinning, так как они предполагают в первую очередь общение и прямое обсуждение крайне специфичных для надзора за рынком вопросов. Кроме того, наши специалисты пользуются полученным от польских экспертов опытом в некоторых случаях и конкретных ситуациях», — сообщила глава управления внешних связей и развития при НКФР Вероника Кухал.

Лилия АЛКАЗЭ

Половина жителей Молдовы не доверяет банкам

Исследование, проведенное консалтинговой компанией в Молдове на основе опроса общественного мнения, показывает, что только 16% жителей Молдовы доверяют банкам, а более половины заявляют, что доверили бы свои сбережения финансовой системе. Те, кто хочет сделать сбережения, утверждают, что банки ненадежны.

«Мужчины и женщины одинаково скептически в отношении безопасности банков. Горожане настроены менее скептически, чем жители сельской местности», — отмечают эксперты компании Magenta Consulting. Степень доверия снижается по мере увеличения возраста респондентов. В этой категории скептиков большинство — это люди, средний ежемесячный доход которых ниже 5 тыс. леев, лица, имеющие собственный бизнес, и пенсионеры».

По данным исследования, только 18% опрошенных бизнесменов заявили, что могут доверять банковской системе, из них 6% выразили полное доверие. Большинство составили те, чье отношение к банкам нейтрально (40%), и те, кто не доверяет банкам (40% процентов, из них 23% абсолютно категоричны и скептически относятся к банковскому сектору).

«Категория тех, кто отрицательно смотрит на банковский сектор, представлена в основном компаниями на севере и в центре Молдовы; мужчинами; теми, кто работает по патенту; имеет крестьянское хозяйство или руководит микропредприятием; директорами и менеджерами; реже — бухгалтерами», — отмечает Magenta Consulting.

Среди руководителей компаний, которые выставили самые высокие баллы по доверию к банкам, большинство — с юга страны; женщины; люди, руководящие финансовой деятельностью и имеющие бизнес в области здравоохранения и социальной помощи.

Опрос осуществлялся в два этапа. На первом этапе (с 20 августа по 5 октября 2015 года) проводился выборочный опрос 351 компании с погрешностью 6,2% при доверительном уровне 95%. На втором этапе (с 20 по 31 октября 2015 года) опрос был проведен на выборке из 832 респондентов с погрешностью 3,4% при уровне доверия 95%.

Жители Молдовы все меньше берут потребительских кредитов на фоне повышения процентных ставок по ним и углубляющегося финансово-экономического кризиса. В частности, по данным Нацбанка Молдовы, объем потребительских кредитов в леех для физических лиц в октябре 2015 г. составил 164,32 млн леев, сократившись на 18,1%, в сравнении с предыдущим месяцем, а также на 29,9%, в сравнении с октябрём прошлого года.

Потребительские кредиты в октябре 2015 г. выдавались по средней процентной ставке 16,92% годовых, в то время как месяцем ранее этот показатель составлял 16,68%, а в октябре прошлого года — 12,82%. Самая низкая средняя процентная ставка при этом была зарегистрирована в октябре 2015 г. при выдаче потребительских кредитов физическим лицам на срок более 5 лет — 14,84% годовых, а самая высокая — на срок от 1-го до 3-х месяцев — 19,18% годовых.

Доля неблагоприятных кредитов в банковской системе Молдовы на конец октября составила 9,81%, увеличившись на 0,02 п. п. в сравнении с предыдущим месяцем.

Как сообщили в Нацбанке, при этом в сравнении с октябрём прошлого года этот показатель уменьшился на 2,69 процентного пункта.

Наибольшая доля неблагоприятных кредитов на конец октября этого года была у следующих банков: BCR Chisinau — 25,9% (месяцем ранее — 26,18%, в октябре 2014 г. — 25,83%), Eximbank — Gruppo Veneto Banca — 22,18% (месяцем ранее — 22,32%, в октябре 2014 г. — 31,92%), Energbank — 19,16% (месяцем ранее — 17,01%, в октябре 2014 г. — 11,55%).

Самая низкая доля неблагоприятных кредитов на конец октября была у: FinComBank — 3,96%, ProCredit Bank — 6,21%, Mobiasbanca — Groupe Societe Generale — 7,01%, Moldindconbank — 7,78%, EuroCreditBank — 9,03%, Moldova-Agroindbank — 9,21%.

Остаток чистой задолженности по неблагоприятным кредитам в совокупном нормативном капитале (ЧНК) на конец октября 2015 г. составил 18,02%, сократившись на 2,79 п. п., в сравнении с предыдущим месяцем, а также на 7,94 п. п., в сравнении с октябрём прошлого года. Остаток задолженности по кредитам (основная сумма) на конец октября 2015 г. составил 39 млрд 358,74 млн леев (-0,6% к предыдущему месяцу, -18% — к октябрю 2014 г.), а остаток задолженности по неблагоприятным кредитам — 3 млрд 862,85 млн леев (-0,4% к предыдущему месяцу, -35,6% — к октябрю 2014 г.).

Кроме того, как сообщает Национальный банк Молдова, в ноябре 2015 года «индекс потребительских цен (ИПЦ) за последние 12 месяцев составил 13,5%, что на 0,3 процентного пункта больше предыдущего месяца, и далее превысил верхний предел интервала $\pm 1,5$ процентного пункта от цели 5,0%».

Баланс рисков в адрес среднесрочной инфляции остается под влиянием комплексного ряда внутренних и внешних, с преобладанием инфляционных рисков. Слабая экономическая деятельность стран Еврозоны и рецессия в Российской Федерации — основных внешних торговых партнеров Республики Молдова — приводит к рискам снижения валютных доходов населения и местных экспортеров на краткосрочный период посредством канала внешней торговли и переводов населения. Данный факт может повлиять на динамику инфляции, а усиление геополитического напряжения в регионе может обусловить дополнительное инфляционное давление.

Дополнительная корректировка тарифов на регламентированные услуги, повышение акцизов на некоторые категории товаров и впоследствии эффекты второго раунда от данных повышений создадут дополнительное инфляционное давление на цены. В годовом ритме роста цен продолжится тенденция роста, в том числе из-за неблагоприятных агрометеорологических условий этого года и сниженной базы сравнения прошлого года».

Влад БЕРКУ

Нерешенная проблема пенсионной реформы в Молдове

В период с начала до середины 1990-х годов правительство Молдовы часто не выплачивало пенсии своевременно: задержки по выплате иногда составляли до двух лет. При этом пенсии зачастую выплачивались в натуральной форме. Данная ситуация отражала те трудности, которые переживала страна в бурный период перехода к рыночной экономике.

В конце 1990-х годов было начато реформирование пенсионной системы в попытке решить некоторые из наиболее неотложных проблем путем балансирования государственных финансов и обеспечения устойчивой траектории пенсионных выплат, что фактически означало, что теперь пенсии выплачиваются не галошами и зонтиками, а денежными средствами.

Однако аналогично затяжному переходу Молдовы к свободному рынку, реформирование пенсионной системы страны являет собой по большей части пример «нерешенной проблемы». Это в значительной степени объясняется тем, что пенсионной реформой 1998 года предусматривалось поэтапное увеличение пенсионного возраста как мужчин, так и женщин до 65 лет, а также четкая увязка взносов с заработной платы с пенсионными выплатами. Цель состояла в том, чтобы заинтересовать граждан Молдовы участвовать в пенсионной системе, однако после нескольких лет осуществления реформы поэтапное увеличение пенсионного возраста было приостановлено. А поскольку пенсионный возраст не увеличился, планировавшееся повышение размера пенсий также было отложено.

С выходом на пенсию доходы, как правило, снижаются у большинства людей, однако снижение доходов молдаван является одним из самых значительных в Европе: в 2013 году средняя пенсия в Молдове составляла 28% от зарплаты. Проблема в том, что, начиная с 1999 года, при назначении пенсий не учитывается рост заработной платы, имевший место в период ее получения до выхода на пенсию. Если пенсионная формула не будет пересмотрена, разрыв между доходами людей и их будущей пенсией увеличится, и система станет социально и политически нежизнеспособной.

Кроме того, ряд специальных пересчетов и повышений пенсий привели к удорожанию пенсионной системы, при этом в действительности не была обеспечена увязка того, что люди вносят в систему, с тем, что они из нее получают.

Проводимая в настоящее время политика минимальной пенсии преследует благородную цель не допустить обнищания пожилого населения. Однако она ведет к значительному перераспределению доходов от более состоятельных к более малоимущим пенсионерам и, следовательно, ослабляет связь между взносами и размером пенсий, что снижает стимулы к осуществлению взносов в систему.

Молдова пока может похвастаться относительно молодым населением, при этом она не защищена от общих тенденций старения, наблюдаемых в странах Европы и Центральной Азии. Прогнозируемое увеличение продолжительности жизни в сочетании с низкими коэффициентами фертильности приведут к росту доли населения Молдовы старше 64 лет с 11,3% в 2012 г. до 23,5% в 2050 году.

Сложившаяся ситуация дополнительно усугубляется высокой эмиграцией. По оценкам, около 25% занятого населения Молдовы работают за рубежом.

Вследствие ухудшения демографических показателей, миграции за рубеж, а также низкого участия в рабочей силе и высокой доли неформального сектора резко сократились число застрахованных лиц и сужается база лиц, осуществляющих взносы в систему. Всего за одно десятилетие (2002-2012 годы) число застрахованных лиц в Молдове упало на 40%, при этом покрытие пенсионных выплат взносами существенно снизилось: сегодня оно составляет 0,76 пенсионера на 1 лицо, осуществляющее взносы. К 2020 году в связи с динамикой старения населения и демографическими тенденциями этот коэффициент, по прогнозам, увеличится до 1 пенсионера на 1 лицо, осуществляющее взносы.

По просьбе правительства Молдовы Всемирный банк провел комплексный анализ пенсионного сектора, в котором сформулирован ряд возможных вариантов реформ. Как показывает этот анализ, если не изменить существующую систему, люди будут получать все меньше и меньше за свои взносы, так что они будут все менее и менее заинтересованы в их осуществлении.

Что необходимо сделать в Молдове? Мы полагаем, что усовершенствовать действующую государственную пенсионную систему поможет принятие ряда неотложных мер, таких как пересмотр формулы исчисления пенсии для восстановления увязки

взносов с пенсионными выплатами, увеличение пенсионного возраста и выравнивание пенсионного возраста женщин и мужчин.

Обсуждается введение накопительной пенсионной программы, финансируемой за счет заранее сделанных взносов. Как показывает международный опыт, для того чтобы накопительная пенсионная программа работала, Молдове необходимы более сильные финансовые организации с чистой репутацией и жизнеспособная солидарная пенсионная система.

Пенсионные реформы проводить непросто. Общественность часто выступает против таких реформ, и в условиях когда в отношении инициатив государства редко проводятся объективные общественные обсуждения, уровень недоверия к ним граждан высок. Не исключено, что план реформирования пенсионной системы, в котором четко не определены конечные пенсионные выплаты, будет воспринят весьма скептически и осуществлен частично. Граждане Молдовы все еще помнят, как после распада Советского Союза их заработанные тяжелым трудом пенсии в одночасье обесценились. И демонстрация долгосрочного видения реформ, в центре которых находятся интересы граждан, является важнейшей составляющей обеспечения общественной поддержки реформ.

Сотрудники Всемирного банка работают над тем, чтобы помочь Молдове вести крайне важную дискуссию о возможных вариантах реформирования пенсионной системы страны. Независимо от избирательных циклов и политического расклада, у страны не остается иного выбора, кроме как вновь встать на путь проведения реформ с учетом демографических тенденций и миграционных реалий. Социально-экономическая цена бездействия сегодня для будущих поколений будет значительно выше.

Юлия Смоляр, Виктор Нязу

Повышение тарифов вызовет скачок цен

Как сообщает Национальный банк Молдовы, в III квартале 2015 года «годовой уровень инфляции составил 11,1%, что на 3,1 процентного пункта выше предыдущего квартала. В сентябре 2015 г. уровень инфляции вырос до отметки 12,6% и септемь месяц подряд был выше интервала цели инфляции, указанной в Стратегии денежной политики среднесрочного периода».

НБМ отмечает, что выраженный рост инфляции «был определен в большей степени увеличением регламентированных цен до 13,6% в сентябре, вследствие утверждения новых тарифов на электроэнергию и природный газ, а также дальнейшего роста цен на лекарства в контексте обесценивания национальной валюты. Одновременно, как и в предыдущий период, увеличивающаяся динамика годового уровня ИПЦ была определена и ростом давления со стороны цен на продовольственные товары и базовой инфляции, которые выросли в сентябре до 12,6 и соответственно 13,6% в результате обесценивания национальной валюты в конце прошлого года и в течение текущего года. Вклад со стороны цен на топливо был несколько ниже уровня II квартала 2015 г. Динамика годового уровня инфляции в III квартале 2015 г. была на 0,3 процентного пункта выше ожидаемой оценки».

Во II квартале 2015 года ВВП вырос на 2,5%, по сравнению с аналогичным периодом прошлого года, а динамика экономической деятельности снизилась с начала текущего года. Положительная динамика ВВП была определена по большей части обесцениванием национальной валюты, которое, с одной стороны, оказало стимулирующий эффект на экспорт местных товаров, а с другой стороны, способствовало снижению импорта. Так, во II квартале 2015 года объем экспорта товаров и услуг был на 4,1% выше аналогичного периода прошлого года. В то же время импорт снизился на 4,4%. Спрос со стороны населения во II квартале 2015 г. был умеренным, потребление хозяйств населения увеличилось лишь на 0,2% в реальном исчислении. Динамика инвестиций определила значительный отрицательный вклад во II квартале 2015 г. Валовой основной капитал снизился на 1,5%, в то время как отрицательный вклад со стороны составляющей варьирования резервов был еще более проявлен. По категориям ресурсов, снижение экономической деятельности во II квартале 2015 года был определен снижением положительного вклада составляющей «Финансовое посредничество и страхование», отмеченного в начале текущего года, а также вклада со стороны промышленности и торговли. Несмотря на это, как и в предыдущих периодах, промышленность внесла значительный вклад в динамику экономической деятельности. В отчетный период добывающая и перерабатывающая промышленность была на 4,4% выше II квартала 2014 г. Во II квартале 2015 г. рынок труда отметил ухудшение, по сравнению с тем же кварталом 2014 г., но улучшение, по сравнению с началом года.

В III квартале состоялись три заседания Административного совета НБМ по решениям денежной политики. В результате оценки баланса внутренних и внешних рисков, которым может быть подвергнута экономика Республики Молдовы, а также краткосрочных и среднесрочных перспектив инфляции, были вынесены два решения о повышении базовой ставки на 2,0 процентных пункта, с 15,5% до 19,5% годовых, позднее было решено поддерживать базовую ставку на уровне 19,5% (заседание от 26 августа 2015 г.). Решения по увеличению базовой ставки будут постепенно сказываться на экономике в следующие 2-3 квартала, с целью приостановления инфляционных прогнозов, возврата и поддержания уровня инфляции в пределах $\pm 1,5$ процентного пункта от намеченных 5,0% на среднесрочный период. Одновременно для стерилизации избытка ликвидности, сформированного в течение последних месяцев, и улучшения механизма трансмиссии решений по денежной политике на заседаниях Административного совета от 30 июля и 26 августа были приняты решения об увеличении нормы обязательных резервов из привлеченных средств в молдавских лях и неконвертируемой валюте с 26,0% до 32,0% и соответственно с 32,0% до 35,0% от расчетной базы.

В течение 2015 года отмечалось снижение динамики роста денежных показателей. Так, в III квартале 2015 г. уровень роста денежных агрегатов был отрицательным, зарегистрированные отметки намного ниже уровня роста предыдущих лет, среднеквартальный показатель в годовом исчислении составил минус 11,5% для M2 (на 0,2 процентного пункта ниже роста II квартала 2015 г.) и 1,1% для M3 (на 1,7 процентного пункта ниже предыдущего квартала).

В отчетный период средние процентные ставки по сальдо кредитов в национальной валюте выросли на 0,48 процентного пункта, а в иностранной валюте снизились на 0,8 процентного пункта, по сравнению с прошлым кварталом, составив 12,42% в национальной валюте и 6,90% в иностранной валюте. Средняя процентная ставка по депозитам в лях составила 11,84%, на 1,74 процентного пункта выше предыдущего квартала, в то время как процентная ставка по депозитам в иностранной валюте в среднем составила 2,56%, что на 0,75 ниже показателя во II квартале 2015 г.

В соответствии с текущей проекцией, отклонение ВВП и далее будет иметь отрицательную динамику для всего периода прогноза. Оно будет колебаться в отрицательном отрезке, значительно ниже своего потенциального уровня. Размещение экономической деятельности ниже своего потенциального уровня на среднесрочный период определит повышенное дефляционное давление со стороны внутреннего спроса.

Годовой уровень роста ИПЦ, в соответствии с текущей проекцией, составит 9,7% в 2015 г. и 11,9% в будущем году. По сравнению с отметками, зарегистрированными в рамках Обзора инфляции №3, 2015 г., прогнозируемые среднегодовые отметки выше на 0,4 процентного пункта в 2015 и 0,3 процентного пункта в 2016 г., та же тенденция сохранится и в первые два квартала 2017 г. Изменение конфигурации проекции годового уровня инфляции определено в большей степени более высокой динамикой базовой инфляции, цен на продовольственные товары и цен на топливо, которые сбалансированы небольшим вкладом данного года и 2016 года со стороны регламентированных цен.

Виктор УРСУ